

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Malvik kommune

Arkivsak: 12/24
Møtedato/tid: 07.02.2024 kl. 09:00
Møtested: Formannskapssalen, Rådhuset

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Ragnhild Torsdatter Grønvold på telefon 936 30 946, eller e-post:
ragnhild.gronvold@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 29.01.2024

Torgeir Anda (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ragnhild Torsdatter Grønvold
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/24	Kommunedirektørens orientering
02/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll
03/24	Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), plan for eierskapskontroll 2024-2028
04/24	Bestilling av Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028
05/24	Eierskapskontroll IKA Trøndelag IKS
06/24	Statsforvalterens forvaltningskontroll på landbruksområdet
07/24	Årsmelding 2023
08/24	Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse - be om orientering fra administrasjonen?
09/24	Opplæring 7.2.2024
10/24	Innspill til kontrollarbeidet
11/24	Aktuelt fra utvalgene 07.02.2024
12/24	Referatsaker
13/24	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Kommunedirektørens orientering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

01/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/156 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Saksopplysninger

I forbindelse med at prosjektplanen for forvaltningsrevisjon av Malvik kommunes eiendomsforvaltning ble behandlet av kontrollutvalget den 30.11.2023, sak 36/23, ble det fattet følgende vedtak:

“Kontrollutvalget slutter seg til prosjektplanen for eiendomsforvaltning. Klima- og miljøhensyn, herunder gjenbruk av bygningsmassen og bygningsmaterialene, tas med under punktene 1 og 2. Rapporten leveres innen 01.08.2024. Kommunedirektøren bes om en orientering i neste møte om hvilke rutiner kommunen har for håndtering av inventar i kommunens eiendomsmasse (finnes det f.eks oversikter over hva som er kjøpt inn, og hvor det ev har havnet når bruken det er kjøpt til er opphørt?), hvordan kommunen mener kvaliteten på ventilasjonsanlegg i kommunens eiendomsmasse er, særlig i skolebyggene, og ev behov for oppgradering. I tillegg bes det om en orientering om vurderinger av det å eie bygg kontra det å leie bygg, og kostnader ift begge alternativ.”

Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

02/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/99 - 1

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon for 2020 – 2024, lagt premissene for forvaltningsrevisjonsarbeidet/eierskapskontrollarbeidet ut 2024.

Malvik kommune har gjennomsnittlig 550 timer til rådighet pr. år (2200 timer i perioden 2024-2028) når det gjelder forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kontrollutvalget må i dagens møte diskutere om det ønsker å bestille:

1. Forvaltningsrevisjon av en tjeneste eller et selskap
2. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av et selskap
3. Kun eierskapskontroll i et selskap
4. Generell eierskapskontroll av kommunens eierinteresser i selskap

Utrykte vedlegg

[Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024](#)

[Plan for eierskapskontroll 2020-2024](#)

[Eierskapsmelding](#)

I forrige valgperiode ble følgende prosjekt levert:

Forvaltningsrevisjoner:

- Barneverntjenesten
- Vann- og avløpsnett
- Kommunens helsetun
- Bemanning i grunnskolen
- Kommunens eiendomsforvaltning (pågående, var uprioritert)

Eierskapskontroller:

- Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS
- IKA Trøndelag IKS (pågående)

Utvalget kan bestille en ny forvaltningsrevisjon. I utvalgets plan for forvaltningsrevisjon er det "klima og miljø" som gjenstår av prioriterte områder. I planen står det følgende om klima og miljø: *"Malvik kommune har som mål å redusere klimagassutslippene med 45% innen 2030. Kommunen kan sette i verk mange typer tiltak på svært ulike tjenesteområder for å nå målet. En forvaltningsrevisjon kan undersøke om resultatene så langt indikerer at kommunen når målet."*

Følgende uprioriterte tema er satt opp i planen, og gjenstår:

- Medisin håndtering
- Tjenestetilbudet til barn med særlige behov (dette punktet avventer redegjørelse fra kommunedirektøren)
- Kommunen som barnehagemyndighet

- Avvikshåndtering
- Personvern
- Arbeid med helse, miljø og sikkerhet

Når det gjelder eierskapskontroll, gjenstår kun TrønderEnergi AS av de prioriterte områdene som er satt opp i planen.

TrønderEnergi AS

Eierandel og nøkkeltall (2022, fra Proff.no, i hele 1000):

- Eierandel: 2,96 %
- Driftsinntekter: 5 433
- Driftsresultat: -101 314
- Egenkapital i % (Soliditet): 74,7
- Eiendeler 15 097 537

En eierskapskontroll kan undersøke om kommunens eierskap i selskapet utøves i tråd med lov og forskrift, eiernes vedtak og etablerte normer for god eierstyring.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget må bestemme hvilket område de ønsker bestille en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll av. Utvalget har fått mandat fra kommunestyret til å gjøre omprioriteringer i planene hvis utvalget ser behov for det. Dette betyr at utvalget kan velge om de vil bestille det prioriterte, eller et av de uprioriterte områdene.

Risiko- og vesentlighetsbilde kan ha endret seg i løpet av valgperioden, og det kan hende utvalget ser nytten av å bestille en forvaltningsrevisjon av et av de uprioriterte områdene. I dagens møte oppfordres utvalget til å diskutere hvilket område de vil undersøke, og be sekretariatet utarbeide en sak om bestilling til neste kontrollutvalgsmøte.

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), plan for eierskapskontroll 2024-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

03/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-037, TI-&30

Arkivsaknr 24/52 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurdering for Malvik kommune.
2. Arbeidet gis en ressursramme på inntil 60 timer, risiko- og vesentlighetsvurderingene skal leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 07.03.2024.
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for eierskapskontrollen.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av virksomheten i kommunens selskaper.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over tre møter.

Møte 1, 07.02.2024

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha eierskapskontroll.

Møte 2, 21.03.2024

Kontrollutvalget inviterer sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Møtedeltagerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere kommer utvalget fram til hvor det ønskes å gjennomføre eierskapskontroll. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for eierskapskontrollen. Kontrollutvalget setter av hele dagen til dette møtet for å kunne kjøre en god prosess med innhenting av informasjon fra kommunens administrasjon, sentrale politikere og de politiske partienes gruppeledere og tillitsvalgte. Kontrollutvalget setter av tid til å diskutere innspillene.

Møte 3, 16.05.2024

Sekretariatet legger frem et utkast til plan for eierskapskontroll. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene fra møte 2 og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den til kommunestyret for endelig vedtak. Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 60 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingene.

Vurdering

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av de samlede

kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med rimelig forbruk av timeressurser. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller risiko- og vesentlighetsvurderinger for eierskapskontroll fra Revisjon Midt-Norge SA.

Bestilling av Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV), plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Malvik kommune	07.02.2024	04/24
Saksbehandler	Ragnhild Torsdatter Grønvold	
Arkivkode	FE-217, TI-&30	
Arkivsaknr	24/51 - 1	

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurdering for Malvik kommune.
2. Arbeidet gis en ressursramme på inntil 60 timer, risiko- og vesentlighetsvurderingene skal leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 07.03.2024.
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for forvaltningsrevisjon.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet. Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over tre møter.

Møte 1, 07.02.2024

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha forvaltningsrevisjon.

Møte 2, 21.03.2024

Kontrollutvalget inviterer sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Møtedeltagerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere kommer utvalget fram til hvor det ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget setter av hele dagen til dette møtet for å kunne kjøre en god prosess med innhenting av informasjon fra kommunens administrasjon, sentrale politikere og de politiske partienes gruppeledere og tillitsvalgte. Kontrollutvalget setter av tid til å diskutere innspillene.

Møte 3, 16.05.2024

Sekretariatet legger frem et utkast til plan for forvaltningsrevisjon. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene fra møte 2 og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den til kommunestyret for endelig vedtak. Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 60 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingene.

Vurdering

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av de samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med rimelig forbruk av timeressurser. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller risiko- og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjon fra Revisjon Midt-Norge SA

Eierskapskontroll IKA Trøndelag IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

05/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 23/74 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapport fra eierskapskontroll av IKA Trøndelag IKS til orientering, og legger frem følgende forslag til vedtak for kommunestyret:

1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll av IKA Trøndelag IKS til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram saker til behandling til kommunestyret som svarer ut revisors anbefalinger i rapporten, innen 31.12.24.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Malvik kommune vedtok den 9. februar 2023 i sak 1/23 å bestille en eierskapskontroll av IKA Trøndelag IKS. Selskapet yter arkivtjenester til eierkommunene. Kontrollutvalget ba revisjonen spesifikt om å undersøke om det er kontrollrutiner for eventuelle manglende tilbakemeldinger fra eierrepresentanten til kommunestyret. Prosjektplanen ble framlagt og vedtatt i kontrollutvalget i sak 07/23, den 23. mars 2023.

Revisor oversendte rapporten til sekretariatet den 4. desember 2023.

Det er revisors konklusjon at Malvik kommune i hovedsak utøver eierskapet i IKSet i samsvar med kommunestyrets vedtak og lovkrav, i tillegg til etablerte normer for eierstyring.

Revisor bygger dette på:

- Kommunestyret har vedtatt styringsdokumenter for selskapet. Selskapsavtale og eierskapsmelding er en del av disse styringsdokumentene.
- Roller, ansvar og myndighet er avklart. Det er likevel mangelfull kontakt mellom kommunestyret og eierrepresentanten
- Revisor uttaler at kommunestyret får opplæring og informasjon om eierstyring. I og med at revisors grunnlag er lite, kan det ikke konstateres om opplæringen er tilstrekkelig. Eierrepresentanten i IKSet er ikke medlem av kommunestyret.
- Kommunikasjonen mellom eieren Malvik kommune og selskapet er i hovedsak i samsvar med kommunens egne bestemmelser og prinsippene for god eierstyring. Politikerne burde likevel ha fått mer informasjon om selskapet.
- Valg av styremedlemmer er i samsvar med loven og anbefalinger. Revisor mener kommunestyret bør diskutere størrelsen på styregodtgjørelse i offentlig eide selskap på prinsipielt grunnlag. Det er påpekt at det er feil at IKSet betaler eierrepresentanten godtgjørelse

Revisor anbefaler at kommunestyret ser til å:

- Sikre at det blir valgt vararepresentanter til eierrepresentanten i henhold til nye endringer i IKS-loven
- Implementere en praksis som sikrer tilstrekkelig kommunikasjon mellom kommunestyret og eierrepresentanter som ikke sitter i kommunestyret. Praksisen bør også sikre tilstrekkelig informasjon til kommunestyret i forkant av møter og generelt om kommunens selskaper.
- Sikre tilstrekkelig opplæring og informasjon til eierrepresentanter
- Ha en prinsipiell diskusjon i kommunestyret om styregodtgjørelse og vurdere en jevnlig behandling av honorar

- Vurdere behovet for regelmessige eiermøter
- Følge opp ovenfor selskapet at protokoller sendes ut innen rimelig tid
- Sikre at godtgjøring av eierrepresentanter håndteres på riktig måte

Når det gjelder det første punktet, er dette begrunnet med krav om å ha nok varamedlemmer, da en ikke kan sende en representant på grunnlag av fullmakt til møter i representantskapet i et IKS. En vara i tillegg, dvs to, sikrer at det faktisk møter en representant for eierkommunen i styringsorganet, som kan ivareta kommunens eierinteresser. Det er kun et varamedlem til eierrepresentanten til IKA Trøndelag IKS. Det bør følgelig velges flere.

For de neste fire punktene kan det sammenfattes at når eierrepresentanten ikke er medlem av kommunestyret, må en påse at det sikres en praksis som gjør at kommunestyret får tilstrekkelig informasjon til å ivareta kommunens interesser. En må også påse at eierrepresentanter som ikke er folkevalgte får samme opplæring som eierrepresentanter som er folkevalgte.

Det framgår av rapporten at protokollen fra representantskapsmøtene sendes ut lenge etter møtet har vært, og at det oppleves som et hinder for at eierrepresentanten får sendt sin skriftlige tilbakemelding til kommunestyret innen rimelig tid etter møtet.

Vurdering og konklusjon

Det er sekretariatets oppfatning at rapporten svarer ut oppdraget. Dette gjelder også punktet om kontrollrutiner for eventuelle manglende tilbakemeldinger fra eierrepresentanten til kommunestyret. Det er ikke noen egen rutine for å fange opp ev manglende tilbakemelding etter det sekretariatet kan se. Rutinene finnes, men praktiseres ikke 100%. Representanten rapporterer tilbake til kommunestyret i samsvar med oppdraget. Sekretariatet har dette forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapport fra eierskapskontroll av IKA Trøndelag IKS til orientering, og legger frem følgende forslag til vedtak for kommunestyret:

1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll av IKA Trøndelag IKS til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram saker til behandling til kommunestyret som svarer ut revisors anbefalinger i rapporten, innen 31.12.24.

IKA Trøndelag IKS

Malvik kommune

Eierskapskontroll

2023

EK1046

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Malvik kommunes kontrollutvalg i perioden mai 2023 til november 2023.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Verdal, 04.12.2023

Sunniva Tusvik Sæter

Oppdragsansvarlig revisor

Mette Sandvik

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalget i Malvik kommune. Vi undersøker kommunens eierstyring av IKA Trøndelag IKS. **I den overordnede problemstillingen konkluderer revisor med at kommunen i hovedsak utøver eierskapet i IKA Trøndelag IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring.**

Dette bygger på konklusjonene i underproblemstillingene:

I **første underproblemstilling** konkluderer vi med at kommunestyret har vedtatt styringsdokumenter for selskapet, herunder selskapsavtale og eierskapsmelding.

I **andre underproblemstilling** konkluderer vi med at roller, ansvar og myndighet for eierstyring er avklart, men det er mangler i kontakten mellom eierrepresentant og kommunestyret.

I **tredje underproblemstilling** konkluderer vi med at kommunestyret får opplæring og informasjon om eierstyring, men revisor kan ikke konkludere på om den er tilstrekkelig eller ikke, grunnet lite datatilfang på området. Eierrepresentanten sitter ikke i kommunestyret.

I **fjerde underproblemstilling** konkluderer vi med at kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i hovedsak er i tråd med prinsippene for god eierstyring og kommunens egne bestemmelser, men at det burde vært mer informasjon om selskapet til politikerne.

I **femte underproblemstilling** konkluderer vi med at utvelgelse og **valg av styremedlemmer** er i tråd med lovkrav og anbefalinger, men kommunestyret bør ha en generell prinsipiell diskusjon om størrelsen på styregodtgjørelse i offentlig eide selskap. Selskapets utbetaling av honorar til eierrepresentantene er ikke i henhold til lovtolkningen.

Revisor har følgende anbefalinger til kommunestyret i Malvik:

- Sikre at det blir valgt vararepresentanter til eierrepresentanten i henhold til nye endringer i IKS-loven
- Implementere en praksis som sikrer tilstrekkelig kommunikasjon mellom kommunestyret og eierrepresentanter som ikke sitter i kommunestyret. Praksisen bør også sikre tilstrekkelig informasjon til kommunestyret i forkant av møter og generelt om kommunens selskaper.
- Sikre tilstrekkelig opplæring og informasjon til eierrepresentanter
- Ha en prinsipiell diskusjon i kommunestyret om styregodtgjørelse og vurdere en jevnlig behandling av honorar
- Vurdere behovet for regelmessige eiermøter
- Følge opp ovenfor selskapet at protokoller sendes ut innen rimelig tid
- Sikre at godtgjøring av eierrepresentanter håndteres på riktig måte

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	2
Sammendrag.....	3
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	6
1.1 Bestilling	6
1.2 Problemstillinger	6
1.3 Metode	6
1.4 Uttalelse om rapport	7
1.5 Eierskapskontroll i IKS.....	8
1.6 IKA Trøndelag IKS.....	8
2 Eierskapskontroll	9
2.1 Problemstilling	9
2.2 Kriterier.....	9
2.3 Funn.....	11
2.3.1 Styringsdokumenter	11
2.3.2 Roller, ansvar og myndighet	12
2.3.3 Opplæring og informasjon.....	13
2.3.4 Kommunikasjon mellom eier og selskapet	13
2.3.5 Valg av styremedlemmer	17
2.4 Vurdering.....	20
2.5 Konklusjon.....	25
2.6 Anbefalinger	26
Kilder.....	28
Vedlegg 1 – Utledning av kriterier.....	29

Tabell

Tabell 1. Oversikt over oppmøte i representantskapsmøter	14
Tabell 2. Årshjul i eierskapsmeldingen.....	15
Tabell 3. Styret i IKA Trøndelag pr. 22.09.2023 (Understrekede navn er kommunedirektører).....	17

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Malvik kommune har bestilt en eierskapskontroll om Malvik kommunes utøvelse av eierskapet i Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS (IKA Trøndelag). Bestillingen er gjort med bakgrunn i Plan for eierskapskontroll, hvor eierskapskontroll i IKA Trøndelag IKS er prioritert som nummer to. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 7/23. I en eierskapskontroll undersøkes det hvordan kommunen ivaretar sine eierinteresser, til forskjell fra en forvaltningsrevisjon i et selskap, hvor virksomheten i selskapet undersøkes.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger besvares i rapporten:

- Utøver kommunen eierskapet i IKA Trøndelag IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?
 - Har kommunestyret vedtatt styringsdokumenter for selskapet, herunder selskapsavtale og eierskapsmelding?
 - Er roller, ansvar og myndighet for eierstyring avklart?
 - Får kommunestyret tilstrekkelig opplæring og informasjon om eierstyring av selskapet?
 - Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring og med kommunens egne bestemmelser?
 - Skjer utvelgelse og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

1.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRF - *kontroll og revisjon i kommunene* sin standard for eierskapskontroll, RSK 002. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Malvik kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet. De innsamlede data gjelder for valgperioden 2019-2023.

Intervju

Vi har gjennomført et digitalt videointervju med eierrepresentanten, som er avdelingsleder ved servicetorget. Vi har også stilt spørsmål på epost til daglig leder i IKA Trøndelag IKS. Svar fra selskapet har blitt mottatt sjeldent raskt, noe revisor finner det verdt å fremheve positivt.

Dokumentgjennomgang

Vi har sett på dokumenter både fra selskapet og kommunen. Dette omfatter protokoller fra representantskapsmøter, selskapsavtale, styreinstruks, valgmenndas instruks, eierskapsmelding, politiske saker i Malvik kommune og eierrepresentantens rapporteringsskjema. Vi har også sett på informasjon fra offentlige registre, som Brønnøysundregistrene og www.soliditet.no.

Vurdering av metode

Revisor vurderer at valget av metoder for datainnsamling til sammen gjør at vi har et tilstrekkelig datagrunnlag for å kunne konkludere på problemstillingen. Vi mener at vi har benyttet de mest relevante kildene for å svare på problemstillingene. Vi har vurdert at informasjonen fra kildene vi har benyttet, er tilstrekkelige til å konkludere på problemstillingene på en trygg måte.

1.4 Uttalelse om rapport

Rapporten ble sendt til eierrepresentant samt nåværende og forrige ordfører i Malvik 17. november 2023. Samme dag ble rapporten også sendt til styreleder og daglig leder i IKA Trøndelag IKS. De fikk mulighet til å uttale seg om rapporten. Revisor har ikke mottatt svar fra verken selskapet eller eierrepresentantene.

1.5 Eierskapskontroll i IKS

I en eierskapskontroll undersøkes det hvordan kommunen ivaretar sine eierinteresser. Dette til forskjell fra en forvaltningsrevisjon av selskapet, hvor det er selve virksomheten som undersøkes. IKA Trøndelag IKS er organisert som et interkommunalt selskap (IKS). Grensegangen mellom en eierskapskontroll og en forvaltningsrevisjon vil for denne selskapsformen gå mellom oppgavene som hører inn under representantskapet, og oppgaver som ligger hos selskapets styre.

Det er lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) som regulerer denne selskapsformen. Opprinnelig var selskapsformen tilrettelagt for interkommunalt samarbeid av forretningsmessig art[1], men har etter hvert fått langt større utbredelse. IKS er en organisasjonsform der prinsippene fra selskapsretten ligger til grunn, men der disse blir sett i sammenheng med prinsippene fra offentlig rett. [2]

1.6 IKA Trøndelag IKS

Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS (IKA Trøndelag) eies av 36 trønderske kommuner og Trøndelag fylkeskommune. Malvik har en eierandel på 3,01 prosent. Det gjør Malvik til den niende største eieren i selskapet.

IKA Trøndelag skal ta vare på og tilgjengeliggjøre arkivmaterialet fra eierkommunene. IKA Trøndelag er depot for papirbaserte og digitale arkiver. IKA Trøndelag saksbehandler og formidler fra disse arkivene.

Selskapets visjon er:

Vi bevarer og formidler Trøndelags historie gjennom å være:

- Pådriver for at eierne etterlever arkivlovgivningen
- Arkivdepot for eierne
- Koordinator for privatarkiv

I selskapets årsrapport 2022 går det fram at selskapets arbeid ovenfor kommunene er todelt. IKA skal bidra med:

1. Konkrete og aktuelle problemstillinger eierne står overfor i det daglige, og
2. Fellesløsninger som kommer alle eierne til gode

Selskapet har hovedkontor i Trondheim kommune og har 16 ansatte.

STYRET

Styreleder:	Petter Lindseth
Nestleder:	Marit K. Ervik
Styremedlem:	Tone Stakvik
Styremedlem:	Bjørn Ståle Aalberg
Styremedlem:	Liv Marit Hovdal

REPRESENTANTSKAPET 2019-2023

Leder:	Anne Berit Lein, Steinkjer
Nestleder:	Bjørnar Buhaug, Indre Fosen
Andre:	35 representanter

2 EIERSKAPSKONTROLL

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for denne eierskapskontrollen:

- Utøver kommunen eierskapet i IKA Trøndelag IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?
 - Har kommunestyret vedtatt styringsdokumenter for selskapet, herunder selskapsavtale og eierskapsmelding?
 - Er roller, ansvar og myndighet for eierstyring avklart?
 - Får kommunestyret tilstrekkelig opplæring og informasjon om eierstyring av selskapet?
 - Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring og med kommunens egne bestemmelser?
 - Skjer utvelgelse og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

2.2 Kriterier

Følgende kriterier er utledet for denne problemstillingen:

Styringsdokumenter:

- Det skal foreligge en selskapsavtale vedtatt av kommunestyret som tilfredsstiller kravene i IKS-loven.
- Kommunestyret må behandle en eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.
- Kommunen bør jevnlig revidere styringsdokumentene som regulerer styringen av selskapet.

Roller, ansvar og myndighet:

- Kommunestyret skal oppnevne medlem og varamedlem til selskapets representantskap for fire år.
- Kommunestyret bør oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.
- Det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten.

- Prinsipielle diskusjoner bør tas av kommunestyret i forkant av representantskapsmøter
- Kommunestyret skal ta stilling til hvor mye som skal være forankret i kommunestyret i forkant av representantskapsmøter.
- Eierrepresentanten skal gi skriftlig tilbakemelding til kommunestyret etter representantskapsmøter.

Opplæring og informasjon:

- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring og gis informasjon til folkevalgte og eierrepresentanter om eierstyring, herunder om roller, styringslinjer og ansvarsfordeling.

Kommunikasjon mellom eier og selskapet:

- Eierstyringen skal utøves gjennom deltakelse i selskapets representantskapsmøter.
- Det bør gjennomføres jevnlige eiermøter mellom selskapet og eierne.
- Innkallingen til representantskapsmøter skal skje med minst fire ukers varsel, og inneholde en saksliste.

Valg av styremedlemmer:

- Selskapets styre skal velges av representantskapet.
- Selskapsavtalen bør ha en bestemmelse om bruk av valgkomité.
- Valgkomitéen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Mulige rollekonflikter ved valg av styre bør vurderes.
- Representantskapet fastsetter styregodtgjørelse.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Utlædningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3 Funn

2.3.1 Styringsdokumenter

Selskapsavtale

IKA Trøndelag IKS har en selskapsavtale gjeldende fra 01.01.2020. Den ble behandlet i Malvik kommunestyre 09.12.2019, i sak 116/19.

Selskapsavtalen inneholder blant annet informasjon om firmanavn, hvem som eier selskapet, hovedkontor, selskapets formål, styret, representantskapet, eiernes betalingsforpliktelser og eierandeler.

Eierskapsmelding

Kommunen har en eierskapsmelding som sist ble vedtatt i kommunestyret 07.12.2020, sak 122/2020.

Eierskapsmeldingen inneholder kommunens eierskapsprinsipper, herunder krav til kommunen som eier, krav som rettes mot selskapene og fokus på ulike strategier for eierskap. Eierskapsmeldingen har også en oversikt over selskaper kommunen eier, samt mer detaljert informasjon om det enkelte selskap. IKA Trøndelag er presentert detaljert her. Presentasjonen omfatter generell info om selskapet som organisasjonsnummer, stiftelsesdato og kontaktperson, samt andre eiere, styringsdokumenter, visjon, vedtektsfestet mål, informasjon om roller og styret, økonomiske nøkkeltall, rapportering til kommunen, bakgrunn for eierskapet og til slutt kommunens vurdering og eierstrategi.

Bakgrunnen for eierskapet i IKA Trøndelag er:

Effektiv tjenesteproduksjon. Å sikre en profesjonell håndtering av kommunens arkivverdige materiale slik at både kommunens behov for dokumentasjon av sin virksomhet, gjenfinning av rettsdokumentasjon og samfunnets behov for tilgang til historisk materiale ivaretas.

Kommunens vurdering og eierstrategi for IKA Trøndelag IKS er:

Eierskapet innebærer ingen stor økonomisk investering. Selskapet leverer gode tjenester på sitt område, og ser ut til å ha en god og stabil drift. De har en viktig funksjon for forsvarlig ivaretagelse av lovpålagt oppbevaring av arkivmateriale. Eiersammensetningen er noe endret etter kommunesammenslåingene 01.01.2020. Anbefaling: Eierforhold opprettholdes.

Eierrepresentanten forteller at det er en rådgiver i staben som har ansvar for eierskapsmeldingen. Eierrepresentanten har ikke aktivt blitt gjort kjent med eierskapsmeldingen, og hun er usikker på om administrative eierrepresentanter og politiske eierrepresentanter behandles forskjellig. Representanten har tilgang til sakene, inkludert eierskapsmeldingen, i sak- og arkivsystemet. Eierrepresentanten og vararepresentanten ble ikke orientert om revideringen av eierskapsmeldingen i 2020.

Revidering av styringsdokumenter

I eierskapsmeldingen presenteres det at det er to styrende dokumenter for IKA Trøndelag IKS. Dette er selskapsavtalen og strategien, som sist ble behandlet i kommunestyret i henholdsvis 2019 og 2020. Strategien gjelder fram til 2024.

Eierrepresentanten kjenner ikke til noen styringsdokumenter som kommunen ikke har behandlet, som kommunen burde behandlet.

2.3.2 Roller, ansvar og myndighet

Valg av eierrepresentanter

Kommunestyret valgte eierrepresentanter til IKA Trøndelag IKS i sitt møte 09.12.2019, i sak 113/2019:

Fra Malvik kommune velges følgende representant til representantskapet i IKA Trøndelag IKS for perioden 2019-2023: Lise Marthe Guldsten.

Som vara velges: Christine Elveland.

De valgte representantene er kommunalt ansatte; avdelingsleder på kommunens servicetorg med blant annet ansvar for arkivtjenesten i Malvik kommune, og leder personal og stab. Eierrepresentanten har vært eierrepresentant i IKA Trøndelag IKS siden 2015. Det var en annen representant fra servicetorget som var representant før henne.

Sentrale folkevalgte som eierrepresentanter

De valgte representantene er ikke aktive politikere, og har ingen politiske verv i Malvik kommune.

Representanten jobber på kommunens servicetorg og er bruker av IKA Trøndelags tjenester. Hun opplever at det er naturlig at det er en person fra servicetorget som er eierrepresentant i IKA Trøndelag IKS, siden de vet hvor skoen trykker og har en forståelse for fagområdet arkiv.

Eierrepresentanten forteller at blant eierrepresentantene i IKA Trøndelag, er ca. halvparten administrativt ansatte.

Forutsigbar kommunikasjon mellom kommunestyret og eierrepresentanten

Eierrepresentanten rapporterer tilbake til kommunestyret på et skjema etter representantskapsmøtene. Eierrepresentanten er usikker på om innkallingene til møtene behandles i kommunestyret. Disse sendes til postmottak, journalføres av arkivet og registreres på eierrepresentanten.

Eierrepresentanten har ikke noen dialog med ordfører, og hun har heller ikke vært i kontakt med kommunestyret, eksempelvis gjennom orienteringer. Representanten mener dette er aktuelt med tanke på IKAs forslag og ønske om mer lagerplass, hvor kommunene forventes å gå inn med et beløp for å bidra til å finansiere dette.

Revisor har spurt daglig leder i selskapet om de har diskutert investeringsbehovet i selskapet i andre fora enn representantskapet. Daglig leder opplyser at utredning av utvidelse av magasinkapasitet og større lokaler har vært tema i mange år, og har vært et fokusområde i virksomhetsplanen siden 2020, som eierrepresentantene får tilgang på. IKAs kontaktflate mot kommunene er i hovedsak med arkivledere og de som jobber i arkivtjenesten. Kontaktflaten er i hovedsak kurs og samlinger. IKA har informert om utvidelsesbehovet ved slike anledninger også. Dette er en uformell informasjon som er gitt for å forberede arkivlederne på fremtidig inntaksstopp for papirarkiver.

Representanten forteller at hun ikke har fått noen føringer fra kommunestyret. Selskapet har heller ikke orientert kommunestyret som eier. Eierrepresentanten har noen ganger tenkt at det kunne vært lettere å sette en eiersak vedrørende IKA Trøndelag på agendaen i kommunestyret for å få noen føringer, dersom representanten var politisk og ikke administrativ.

2.3.3 Opplæring og informasjon

Eierrepresentanten forteller at det ble innkalt til opplæring av eierskapsrepresentanter i Malvik i januar 2021, men representanten og vararepresentanten til IKA ble ikke innkalt. Da det ble vedtatt at eierrepresentantene skulle bruke rapporteringsskjema i 2016, ble de innkalt til opplæring. Denne opplæringen omfattet eierstyring og bruk av rapporteringsskjema.

Representanten opplever å ha god kjennskap til kommunens behov for selskapet, og selskapets behov.

2.3.4 Kommunikasjon mellom eier og selskapet

Eierrepresentanten forteller at IKA ikke har vært i kommunestyret og orientert om sin virksomhet. Eierrepresentanten mener dette kunne vært nyttig for politikerne.

Eierrepresentanten forteller at IKA har vært på besøk i eierkommunene for å få til et bedre samarbeid, for noen år siden. Malvik har et godt samarbeid med IKA, og IKA arrangerer samlinger for arkivmedarbeiderne i kommunene.

Deltakelse i representantskapsmøter

Eierrepresentanten må melde seg på representantskapsmøtet ved å sende en epost. Dette ble tatt opp i siste representantskapsmøte, siden noen med denne ordningen går glipp av møtene som følge av at de har glemt å melde seg på. Det er i stedet ønske om innkalling med svaralternativer. Innkallingene til møtene kommer i god tid.

Representanten undres over at IKA Trøndelag har bare ett møte i året. Hun mener det burde vært et møte på høsten for å behandle budsjettet. Nå behandles budsjettet for inneværende år på vårmøtet.

Under pandemien hadde selskapet representantskapsmøter på Teams, og dette har fortsatt etter pandemien. Eierrepresentanten opplever at møtedeltakerne snakket mer med hverandre da det var fysiske møter.

Tabell 1. Oversikt over oppmøte i representantskapsmøter

Møte	Eierrepresentant	Vararepresentant
24.08.2023	Møtt	Ikke behov
27.04.2023	Møtt	Ikke behov
13.06.2022	Møtt	Ikke behov
25.04.2022	Møtt	Ikke behov
27.04.2021	Møtt	Ikke behov
21.04.2020	Møtt	Ikke behov

Kilde: Protokoller fra representantskapsmøter

Eiermøter

KS definerer eiermøter som et møte mellom representanter fra eier, styret og daglig leder for selskapet, som kommer i tillegg til representantskapsmøtene. Det fattes ikke formelle beslutninger i eiermøter.

Daglig leder forteller at det er gjennomført et eiermøte i forbindelse med det ekstraordinære¹ representantskapsmøtet 24.08.2023. Han opplever at det ble positivt mottatt av representantene. Før dette har det ikke blitt gjennomført eiermøter i inneværende valgperiode.

Daglig leder tror det ville vært positivt for selskapet og eierkommunene med regelmessige eiermøter. IKA har i dag et relativt nytt styre som har jobbet med mange saker siden de begynte. Eiermøter er noe som sannsynligvis vil bli diskutert i styret etter hvert.

Innkalling til representantskapsmøter

Eierrepresentanten opplever at innkallinger til representantskapsmøter kommer i god tid. Daglig leder i IKA Trøndelag IKS forteller at de sender innkallinger til representantskapsmøter pr. e-post direkte til representantene, og til postmottaket i den enkelte kommune. Selskapet forholder seg til tidsfristen på 4 uker før møtedato, som står i selskapsavtalen § 9. Selskapet sender ut sakliste med vedlegg.

Prinsipielle diskusjoner og forankring i kommunestyret

Eierskapsmeldingens kapittel fire omhandler handlingsplan og årshjul for eierstyring. Med dette heter det at «eierskapsmeldingen skal sikre nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre lokalpolitikernes ansvar».

Årshjulet er som følger:

Tabell 2. Årshjul i eierskapsmeldingen

Tidsrom	Formål	Tiltak
Januar - Desember	- Styringssignaler til eierrepresentanter	Representanter til generalforsamling eller representantskap avklarer med ordfører i forkant av møtene om noen av sakene skal diskuteres i kommunestyret eller formannskapet i forkant av eiermøtet.
Januar - Desember	- Rapportering tilbake til eier	Representanter til generalforsamling eller representantskap avgir skriftlig rapport etter eiermøtene, og denne refereres til kommunestyret på førstkommende møte på standardisert rapportskjema.

¹ I det ordinære representantskapsmøtet ble representantskapet informert om intensjonsavtale og plan om flytting til Dora AS, og de ble forelagt budsjett for 2024 og økonomiplan 2023-2027. Her var estimerte kostnader til flytteprosess og økte driftsutgifter tatt inn. Representantskapet vedtok ikke budsjett og økonomiplan, men ba i stedet om utredning av alternativer til leieavtale med Dora AS. Det ble derfor gjennomført et ekstraordinært representantskapsmøte hvor utredning av flytting ble lagt fram, og budsjettet og økonomiplanen ble vedtatt.

Første år i ny valgperiode, og ellers ved behov	Vurdere endringer i eierstrategi	Revidering av eierskapsmelding.
Januar - Desember	Samle dokumentasjon for å evaluere eierstrategi	Regnskap, årsmelding og dokumenter fra generalforsamling eller representantskap samles på ett sted i administrasjonen for oppfølging/vurdering av eierstrategi. Kommunalt heleide selskap skal samle sin dokumentasjon (inklusive styredokumentasjon) i kommunens sak-/arkivsystem i egen journalenhet.
November/ Desember i kommunevalgår	Profesjonalisering av kommunen som eier	Politikeropplæring i lovverk og regler om eierskap. Alle valgte eierrepresentanter får utdelt egen perm med eierstrategi og dokumenter som gjelder den bedriften de representerer i kommunen eller er valgt til styret i. (Relevante lovbestemmelser, vedtekter, selskapsavtale, kommunens eierstrategi, siste årsmeld. etc.)
Kontinuerlig	Bruk av valgkomite ved styrevalg vedtektsfestes	Eierrepresentanter tar initiativ til at vedtektene skal bestemme bruk av valgkomite ved styrevalg.

Kilde: Malvik kommunes eierskapsmelding

Eierrepresentanten forteller at på representantskapsmøtet i april 2023 ble en sak sendt tilbake til selskapet. Saken var ikke godt nok belyst, og ble behandlet på et ekstraordinært møte. Saken gjaldt beslutning om større lokaler. Representanten tror at de administrative eierrepresentantene har en større forståelse enn politikerne for behovet for større og mer egnede lokaler. Representanten mener det var riktig å sende saken tilbake.

Skriftlig tilbakemelding til kommunestyret

Det er ikke noen fastlagte rutiner eller retningslinjer for eierrepresentantens kontakt med kommunestyret, utover at det skal sendes rapporteringsskjema etter representantskapsmøter. Revisor har fått tilsendt eksempel på utfylte skjema fra deltakelse i IKA Trøndelag.

Kommunen mottar protokoller fra representantskapsmøtene, men ikke fra styremøtene. Eierrepresentanten opplever at protokoller kommer veldig sent etter representantskapsmøtene. Hun venter lenge med å sende rapporteringsskjema etter møtene, på grunn av sent mottak av protokoller. Protokollene legges ved representasjonsskjemaet som eierrepresentanten fyller ut og sender inn. Eierrepresentanten forteller at det er utfordrende å rapportere til kommunestyret siden protokollen kommer så sent. Representanten skriver ikke

skyggereferat og venter på protokollen fra IKA. Hun forteller at rapporteringen til kommunestyret har glippet noen ganger, enten fordi protokollen ikke har kommet til henne (for eksempel sendt til postmottak og påført annen saksbehandler enn henne), eller fordi protokollene kommer så sent at skjemaet ikke har blitt sendt inn.

Rapporteringsskjemaet må skrives ut og skannes etterpå. Nå skal kommunen over på en ny skjemaløsning hvor eierrepresentantene laster opp dokumentene digitalt. Skjemaet skal behandles som referatsak i kommunestyret. Revisor har søkt i kommunens innsynsløsning og sett eksempler på at skjemaene behandles politisk.

2.3.5 Valg av styremedlemmer

Representantskapet velger styret

På www.soliditet.no er dette styret som er registrert i IKA Trøndelag IKS:

Tabell 3. Styret i IKA Trøndelag pr. 22.09.2023 (Understrekede navn er kommunedirektører)

Verv	Person	Valgt på representantskapsmøte
Styreleder	<u>Petter Lindseth</u> (Skaun)	27.04.2023
Nestleder	<u>Marit Knutshaug Ervik</u> (Ørland)	13.06.2022
Styremedlem	Liv Marit Hovdal	27.04.2023
Styremedlem	Tone Stakvik	Ansattrepresentant
Styremedlem	<u>Bjørn Ståle Aalberg</u> (Grong)	27.04.2021
Varamedlem	<u>Peter Ardon</u> (Levanger)	27.04.2021
Varamedlem	<u>Trond Stenvik</u> (Overhalla)	13.06.2023
Varamedlem	Ingrid Rolseth Holt	27.04.2023
Varamedlem	Anita Kildemo Flor	Ansattrepresentant

Kilde: Protokoller fra representantskapsmøter

Selskapsavtalens omtale av valgkomite

Selskapsavtalen § 11 omtaler styret. Her står det:

Representantskapet velger en valgnemnd på 3 personer som forbereder valget.

I protokollen fra representantskapets møte 27.04.2023 ble det valgt medlemmer til valgnemnda. Det er også valgt varamedlemmer til valgnemnda.

Retningslinjer for valgkomiteen

Selskapsavtalen § 11 har noen generelle føringer for valg av styret. Det står at styret skal ha fem medlemmer, som velges av representantskapet for fire år. Halvparten av styret velges annethvert år. De ansatte skal være representert i styret, og styremedlemmer skal ha første, andre og tredje vara. Det står videre at daglig leder eller representantskapsmedlemmer ikke kan være medlemmer av styret.

Daglig leder for IKA Trøndelag IKS forteller at det finnes en egen instruks for valgnemnda. Den ble godkjent i representantskapet 07.05.2013. Instruksen inneholder 11 punkter om eksempelvis hvem nemnda består av, når de skal jobbe, hva de skal ha fokus på hos nye kandidater, hva som skal legges fram for representantskapet, tidsfrister og lignende.

Eierrepresentanten har ikke blitt kontaktet i forbindelse med valg av styremedlemmer til IKA Trøndelag IKS, eksempelvis om innspill til kandidater eller lignende.

Vurdering av rollekonflikter

Det er ingen bestemmelser i valgnemndas instruks som sier noe direkte om vurdering av rollekonflikter. I punkt 4 står det:

«Valgnemndas oppgave er å finne frem kandidater som egner seg til styrearbeid, og representerer den kompetansen som etterspørres i styret. Det er en fordel at noen av kandidatene har erfaring fra tidligere styrearbeid, kjennskap til offentlig administrasjon, næringsliv, politikk eller andre relevante miljøer. Såfremt det er mulig er det ønskelig at styret fordeles seg likt mellom Nord- og Sør-Trøndelag fylke.»

I punkt 5 er det omtalt følgende:

«Valgnemnda må orientere aktuelle kandidater om IKA Trøndelag, styreinstruksen og hvilket ansvar som ligger på styremedlemmene i et interkommunalt selskap.»

Valgnemndas instruks viser også til bestemmelsen i Lov om interkommunale selskaper § 6, hvor det står at daglig leder ikke kan velges til medlem av representantskapet.

I styreinstruksen står det:

«Et styremedlem/daglig leder må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som vedkommende eller dennes nærstående må anses å ha en fremtredende personlig interesse i. (Se forvaltningsloven kap. II)»

Representantskapet fastsetter styregodtgjørelse

I selskapsavtalen § 22 står det at «Godtgjørelse for møter mv. til leder og medlemmer av styret blir utbetalt etter reglement fastsatt av representantskapet.» Revisor har vært i kontakt med daglig leder, som opplyser at dette reglementet er det samme som instruksen til valgnemnda. I punkt 11 i valgnemndas instruks, framgår det at «Valgnemnda fremmer forslag overfor representantskapet når det gjelder godtgjørelse for styre og representantskap».

Revisor har gått gjennom protokollene fra representantskapsmøtene i perioden 2020-2023, hvor det ikke er fastsatt styregodtgjørelse. Protokoller viser at styrehonoraret sist ble justert i representantskapsmøtet 29. april 2019. I protokollen står det at valgkomiteens forslag var å øke styrehonorarene til:

- Styremedlem: 25 000 kr pr år
- Nestleder: 30 000 kr pr år
- Leder: 40 000 kr pr år

De øvrige honorarene ble holdt uendret. Representantskapets leder fikk utbetalt 5100 kr i 2022, og eierrepresentantene 800 kr. Daglig leder opplyser at honorar for eierrepresentantene er holdt uendret siden 2008, og representantskapets leders honorar ble regulert opp i 2013. Revisor har ikke sett på protokoller fra disse møtene.

I selskapsavtalen fra 2020 står det at godtgjørelse for møter mv. til leder og medlemmer av styret blir utbetalt etter reglement fastsatt av representantskapet. Medlemmene har rett til refusjon for tap i inntekt og utgiftsdekning tilsvarende reglene i kommuneloven § 41 (i ny kommunelov er dette i § 8-3²). Revisor har sett på utbetalinger fra selskapet, og ser at det betales ut honorar iht. vedtatte satser til styret, representantskapets leder og eierrepresentantene.

² § 8-3. Dekning av utgifter og økonomisk tap

Den som har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på skyss-, kost- og overnattingsgodtgjøring for reiser i forbindelse med vervet. Kommunestyret eller fylkestinget gir selv forskrift om slik godtgjøring.

Den som blir påført utgifter som følge av et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på å få dekket utgiftene opp til et visst beløp per dag. Kommunestyret eller fylkestinget gir selv forskrift om dekning av slike utgifter.

Den som taper inntekt fordi han eller hun har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på erstatning opp til et visst beløp per dag. Kommunestyret eller fylkestinget gir selv forskrift om slik erstatning. Det skal fastsettes ulike satser for dokumenterte og ikke-dokumenterte tap.

Prinsipiell diskusjon om styregodtgjørelse

Eierrepresentanten kjenner ikke til om kommunestyret i Malvik har hatt en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Eierskapsmeldingen har ikke noen føringer for størrelsen på styregodtgjørelser.

Eierrepresentanten får godtgjøring for deltakelse i representantskapsmøtene. Dette rapporteres inn til kommunen som lønn, og utgjør ca. 800 kr pr møte.

2.4 Vurdering

Styringsdokumenter:

Det foreligger en selskapsavtale vedtatt av kommunestyret som tilfredsstiller kravene i IKS-loven.

Selskapsavtalen er sist vedtatt i 2019, og kommunestyret har behandlet denne. .

Kommunestyret har behandlet en eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.

Eierskapsmeldingen ble behandlet i 2020. KS anbefaler å behandle hele eller deler av eierskapsmeldingen årlig, slik at kommunestyret holdes jevnlig oppdatert om hvordan det går med selskapene.

Kommunen har jevnlig revidert styringsdokumentene som regulerer styringen av selskapet.

Styringsdokumentene er relativt nylig revidert, og det har ikke vært behov for å revidere disse siden.

Roller, ansvar og myndighet:

Kommunestyret har oppnevnt medlem og varamedlem til selskapets representantskap for fire år.

Fra høsten 2023 er det endringer i IKS-loven, hvor det stilles krav om at det skal være to varamedlemmer pr faste representantskapsmedlem. Det betyr at Malvik kommune må velge et ekstra varamedlem for kommende valgperiode.

Kommunestyret har ikke oppnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter, slik KS anbefaler.

Selv om KS har anbefalt dette, er det ikke til hinder for at man kan velge andre som eierrepresentanter. KS viser til at dersom formålet med selskapet er rene driftsoppgaver, er det ingen ting i veien for at ansatte i kommunens administrasjon sitter i eierorganet. Dette kan bidra til ønsket og nødvendig fagkompetanse i styret. Både eierrepresentanten og vararepresentanten arbeider innen samme tjenesteområde som IKA, og har dermed god kjennskap til fagområdet. Når det ikke er sentrale folkevalgte som er eierrepresentanter, blir det enda viktigere å sikre opplæring og en god kommunikasjon mellom kommunestyret og eierrepresentanten, som vi kommer inn på i neste kriterium.

Det er etablert rutiner for forutsigbar kommunikasjon mellom eierrepresentanten og kommunestyret, men de etterleves ikke.

Årshjulet i eierskapsmeldinga legger opp til at eierrepresentanten i forkant av representantskap skal avklare med ordfører om noen av sakene skal diskuteres i kommunestyret eller formannskapet. Dette gjennomføres ikke i praksis for IKA Trøndelag. Det kan ha sammenheng med at eierrepresentanten ikke ble invitert til folkevalgtopplæring om eierstyring eller i behandlingen av eierskapsmeldinga, noe som savnes.

Prinsipielle diskusjoner er ikke tatt av kommunestyret i forkant av representantskapsmøter.

Revisor mener det kunne vært aktuelt å diskutere eksempelvis saken om behov for utvidede lokaler i kommunestyret, da denne har en økonomisk konsekvens for kommunen. Eierrepresentanten har ikke diskutert saker vedrørende IKA Trøndelag med verken ordfører eller kommunestyret. Revisor har ikke kjennskap til om denne saken har vært diskutert med ordfører. Det er også et spørsmål om selskapet selv burde vært inne for å orientere eier om saken.

Kommunestyret har tatt stilling til hvor mye som skal være forankret i kommunestyret i forkant av representantskapsmøter, gjennom å vedta eierskapsmeldingen hvor årshjulet for kommunikasjon er omtalt.

Dette bidrar i teorien til å sikre at kommunestyret har styring med hva som skjer i selskapene de eier.

Eierrepresentanten gir skriftlig tilbakemelding til kommunestyret etter representantskapsmøter, i tråd med kommunens egne rutiner.

Protokoller fra representantskapsmøter oppleves av eierrepresentanten å komme sent, noe som gir utfordringer med å gi den skriftlige tilbakemeldingen til kommunestyret innen rimelig tid. Eierrepresentanten bør kommunisere til selskapet at protokoller må komme raskt etter møter for å kunne rapportere tilbake til eier (kommunestyret) på en god måte.

Opplæring og informasjon:

Det er gjennomført obligatorisk opplæring av folkevalgte om eierstyring, men eierrepresentantene i IKA Trøndelag IKS ble ikke invitert til denne opplæringa. De har deltatt i en senere opplæring. De har heller ikke blitt invitert til behandling av eierskapsmelding eller blitt gitt informasjon om denne.

Når kommunestyret velger andre enn sentrale folkevalgte som eierrepresentanter, er det spesielt viktig å sikre både opplæring, informasjon og kommunikasjonsstrukturer. Dette for å sikre god samhandling mellom kommunestyret som eier og den valgte eierrepresentanten. Manglende invitasjon til opplæring og dialog om eierskapsmeldingen er symptomer på at strukturen for eierstyring i Malvik ikke er tilstrekkelig god nok.

Kommunikasjon mellom eier og selskapet:

Eierstyringen utøves gjennom deltakelse i selskapets representantskapsmøter.

Malvik kommunes eierrepresentant har deltatt i alle representantskapsmøter i den undersøkte perioden.

Det er ikke gjennomført jevnlige eiermøter mellom selskapet og eierne.

Det er ikke alltid behov for eiermøter, men eierne og selskapet bør jevnlig vurdere om det er behov for et slikt uformelt møte. I noen selskaper har man eiermøter i forkant eller etterkant av representantskapsmøtene.

Innkallingen til representantskapsmøter skjer med minst fire ukers varsel, og inneholder en sakliste.

Dette tilfredsstiller lovkravet, og gir kommunen tid til å behandle innkallingen politisk.

Valg av styremedlemmer:

Selskapets styre velges av representantskapet.

Dette dokumenteres i protokoller fra representantskapsmøtene. Protokollene samsvarer med styret som framgår i Brønnøysundregistrene.

Selskapsavtalen har en bestemmelse om bruk av valgkomité.

I IKA Trøndelag IKS omtales denne som valgnemnda.

Valgnemnda har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.

Dette er i tråd med KS' anbefaling.

Valgnemndas instruks har ikke en konkret bestemmelse om vurdering av rollekonflikter.

Revisor anser likevel instruksen for å i hovedsak være dekkende, da man skal «finne kandidater som egner seg til styrearbeid», samtidig som styreinstruksen har tydelige bestemmelser for habilitet. I oversikten over styremedlemmene ser vi at det er flere av disse

som er kommunedirektører. Det kan oppstå habilitetsutfordringer når saker vedrørende IKA Trøndelag IKS skal behandles i kommunene. Dette reguleres av forvaltningsloven. Det er derfor viktig å ha fokus på vurdering av rollekonflikter ved valg av styremedlemmer. KS anbefaler at ordfører og kommunedirektør ikke bør sitte i styret i selskaper.

Representantskapet fastsetter styregodtgjørelsen, men har ikke anledning til å fastsette godtgjørelse for eierrepresentantene.

Styregodtgjørelsen ble sist fastsatt i 2019. Det er ikke noe lovkrav som sier noe om hvor ofte det skal behandles. I boka «Styrearbeid og eierstyring» omtales styrehonorar.

«Det finnes ingen regler for fastsettelse av honorarstørrelsene, bortsett fra at det er eierne som bestemmer. (...) I offentlig eide virksomheter vil de fleste mene at de ikke skal være «lønnsledende», men gi honorarer som står i forhold til ansvar og arbeid, hvor virksomhetens kompleksitet også er et moment. For det er nettopp disse to elementene det skal honoreres for - ansvar og arbeid, og eierne må gjøre en konkret vurdering av hvor mye ansvar og arbeid det er i de enkelte virksomhetene og fastsette honorarene deretter. (...) Det er ingen regler for når honorarene skal utbetales.» [3]

Dersom styrearbeidets størrelse er antatt å variere fra år til år, kan det være hensiktsmessig å bestemme størrelsen på honoraret etter at arbeidet er lagt ned. På denne måten slik at styrehonoraret vedtas på neste års representantskapsmøte. Dersom det utbetales i forkant, kan man risikere at noen medlemmer i styret trekker seg eller ikke stiller på styremøtene, men likevel har fått betalt. På bakgrunn av arbeidsmengde kan man argumentere for at representantskapet årlig bør vurdere størrelsen på styregodtgjørelsen. Størrelsen på godtgjørelsen ble sist behandlet i 2019, så forrige valgperiodes representanter har ikke tatt stilling til godtgjørelsen. Dette gjelder også godtgjørelsen til representantene selv, som ble vedtatt i 2008 og til representantskapets leder i 2013.

Revisor registrerer at representantskapet også har fastsatt godtgjørelse til eierrepresentantene, og det betales ut honorar til eierrepresentantene og representantskapets leder. I en tolkningsuttalelse om godtgjørelse til representantskapets leder, slås det fast at rollen som representantskapsleder ikke er å anse som et kommunalt tillitsverv, men et tilleggsverv som skal ivareta IKS-ets interesse. Selve vervet som medlem av representantskapet, er et kommunalt tillitsverv. Representantskapets leder vil representere sin kommunes interesser ved avstemminger, men tilleggsvervet som leder gir ikke krav på godtgjøring etter kommunelovens satser.[4] Lovverket åpner for at IKA Trøndelag IKS betaler

godtgjørelse til representantskapets leder. Det er derimot ikke riktig at IKA Trøndelag IKS betaler godtgjørelse til eierrepresentantene. I form av å være eierrepresentanter, utøver de et kommunalt tillitsverv. Det skal eventuelt kommunen godtgjøre, i henhold til kommuneloven § 8-4. Det er kommunestyret selv som gir forskrift for en slik godtgjøring. Malvik kommune har en forskrift om folkevalgtes arbeidsvilkår, hvor det i § 8.5 står følgende: «Kommunalt oppnevnte politiske representanter i andre styrer og utvalg hvor møtegodtgjøring ikke utbetales, tilstås en godtgjøring pr. møte tilsvarende 0,128% av hovedsatsen, fra 1. mai 2019 kr 1264». [5] Malvik kommunes eierrepresentant er ikke å anse som en folkevalgt, da hun ikke er innvalgt som politiker. Representantskap i interkommunale selskaper er ikke listet opp i kommunelovens oversikt over folkevalgte organer i § 5-1.

Kommunestyret har ikke hatt prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv, slik KS anbefaler.

I anbefalingen står kommunen bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding. Videre bør honoraret reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, i tillegg til styremedlemmenes kompetanse og forventet tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Revisor har ikke fått dokumentert en slik diskusjon.

2.5 Konklusjon

Revisor konkluderer med at kommunen i hovedsak utøver eierskapet i IKA Trøndelag IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring. Det er noen forbedringspunkter som framgår i teksten under, og som konkretiseres som anbefalinger i kapittel 2.6.

Denne konklusjonen bygger på konklusjoner for det enkelte tema:

Kommunestyret har vedtatt og oppdatert **styringsdokumenter** for selskapet, herunder selskapsavtale og eierskapsmelding.

Roller, ansvar og myndighet for eierstyring er avklart, men det er mangler i kontakten mellom eierrepresentant og kommunestyret. Dette går i hovedsak ut på at det ikke gjennomføres dialog mellom eierrepresentanten og kommunestyret i forkant av representantskapsmøter. Dette kan løses på ulikt vis, men det er viktig at kommunestyret får anledning til å gi føringer til representanten sin.

Kommunestyret får **opplæring og informasjon** om eierstyring, men revisor kan ikke konkludere på om den er tilstrekkelig eller ikke, grunnet lite datatilfang på området. Eierrepresentanten ble ikke invitert til folkevalgtopplæringa, men har mottatt noe annen opplæring. Hun har heller ikke blitt invitert til å observere behandling av eierskapsmelding eller andre saker om eierstyring. Revisor mener at dette gjør at kommunen ikke har satt eierrepresentanten tilstrekkelig i stand til å utøve eierrollen på vegne av Malvik kommune. Det betyr ikke at eierrepresentanten ikke gjør en god jobb, men at kommunestyret bør ha fokus på at de som representerer Malvik kommune som eier, bør ha god og oppdatert informasjon om hvordan kommunestyret ønsker at eierstyringa skal utøves. Når kommunestyret velger å ha en eierrepresentant som ikke er medlem av kommunestyret, må kommunestyret gjøre en større innsats for å sikre god kommunikasjon med vedkommende, enn hvis eierrepresentanten var medlem av kommunestyret. Eierrepresentanten må settes i stand til å utøve aktiv eierstyring, hvor kommunestyret har lagt premissene. En eierrepresentant som rekrutteres fra administrasjonen, kan på et generelt grunnlag ha økt risiko for å ikke skille rollene som eierrepresentant og tjenestemottaker. Samtidig vil eierrepresentanten ha en større sjanse for å ha en bedre forståelse av selskapets behov og utfordringer, siden vedkommende i dette tilfellet arbeider innen arkiv.

Kommunikasjonen mellom eieren og selskapet er i hovedsak i tråd med prinsippene for god eierstyring og kommunens egne bestemmelser, men det burde vært mer informasjon om selskapet til politikerne.

Utvelgelse og **valg av styremedlemmer** er i tråd med lovkrav og anbefalinger, men kommunestyret bør ha en generell prinsipiell diskusjon om størrelsen på styregodtgjørelse i offentlig eide selskap. Selskapets utbetaling av honorar til eierrepresentantene er ikke i henhold til lovtolkningen, da politisk oppnevnte medlemmer utøver et kommunalt tillitsverv, og skal eventuelt godtgjøres av sin kommune. Honorarene til styret og representantskapets leder burde vært behandlet oftere i representantskapet.

2.6 Anbefalinger

Revisor anbefaler kommunestyret i Malvik som eier å:

- Sikre at det blir valgt vararepresentanter til eierrepresentanten i henhold til nye endringer i IKS-loven
- Implementere en praksis som sikrer tilstrekkelig kommunikasjon mellom kommunestyret og eierrepresentanter som ikke sitter i kommunestyret. Praksisen bør også sikre tilstrekkelig informasjon til kommunestyret i forkant av møter og generelt om kommunens selskaper.

- Sikre tilstrekkelig opplæring og informasjon til eierrepresentanter
- Ha en prinsipiell diskusjon i kommunestyret om styregodtgjørelse og vurdere en jevnlig behandling av honorar
- Vurdere behovet for regelmessige eiermøter
- Følge opp ovenfor selskapet at protokoller sendes ut innen rimelig tid
- Sikre at godtgjøring av eierrepresentanter håndteres på riktig måte

KILDER

- [1] Kommunal- og distriktsdepartementet, "Ot.prp.nr.53," 1997. Accessed: Jun. 27, 2023. [Online]. Available: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-53-1997-98-/id159051/>
- [2] Kommunal- og distriktsdepartementet, "Høringsnotat om endring av IKS-loven," 2022. Accessed: Jun. 27, 2023. [Online]. Available: <https://www.regjeringen.no/contentassets/1d618d3ab6524748bf6224844e8782d7/hoyringsnotat-om-endringar-i-iks-loven-etter-depforeleggelse.pdf>
- [3] A. Breiby and K. Standal, *Styrearbeid og eierstyring*. Oslo: Cappelen Damm, 2015.
- [4] S. Halvorsen and S. S. Kaastad, "§ 8-4: Godtgjøring til leder for representantskapet i IKS." Accessed: Nov. 16, 2023. [Online]. Available: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-8-4-godtgjoring-til-leder-for-representantskapet-i-iks/id2898024/>
- [5] Malvik kommune, "Forskrift om folkevalgtes arbeidsvilkår." Accessed: Nov. 16, 2023. [Online]. Available: <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2020-11-02-3111>
- [6] Kommunal- og moderniseringsdepartementet, "Forskrift om kontrollutvalg og revisjon," 2019, [Online]. Available: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904#KAPITTEL_3
- [7] Kommunal- og moderniseringsdepartementet, *Kommuneloven*. 2018. [Online]. Available: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>
- [8] Kommunal- og distriktsdepartementet, *Lov om interkommunale selskaper*. 2023. Accessed: Oct. 18, 2023. [Online]. Available: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-01-29-6>
- [9] KS, "Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll." [Online]. Available: <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV KRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon[6] (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheten eller tjenesten skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god eierstyring setter grenser for hvor mye kommunen som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapets virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Kriteriene for eierskapskontroll er utledet fra kommuneloven[7], IKS-loven[8] og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll[9]. KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring. De er dermed relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

Eierens styringsdokumenter

For interkommunale selskaper sier IKS-loven at det skal opprettes en selskapsavtale. Kommunestyret i de deltakende kommunene skal selv vedta avtalen. Selskapsavtalen skal som minimum angi følgende:

1. Selskapets foretaksnavn
2. Angivelse av deltakerne
3. Selskapets formål
4. Den kommunen der selskapet har sitt hovedkontor
5. Antall styremedlemmer
6. Deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. Den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsdel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. Antall medlemmer i representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner

9. Annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

Endringer av minimumsbestemmelsene i selskapsavtalen skal vedtas av deltakernes kommunestyre. Andre endringer vedtas av representantskapet med minst to tredjedels flertall. Deltakerne i et interkommunalt selskap hefter ubegrenset for deltakerandelen av selskapets forpliktelser, med mindre noe annet går frem av selskapsavtalen.

Kommunelovens kapittel 26 har bestemmelser om eierstyring. Det er et lovkrav at kommunen minst én gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding, og denne skal vedtas av kommunestyret selv. Eierskapsmeldingen skal inneholde³:

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale og fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheter nevnt i bokstav b.

KS-anbefaling nummer fem sier at kommunen bør revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig. Selskapsavtalen og eierskapsmeldingen er eksempler på styringsdokumenter. KS anbefaler at strategi- og styringsdokumenter fra eierne, som alle selskapene må forholde seg til, revideres med jevne mellomrom. Dette kan eksempelvis dreie seg om miljøpolicy, åpenhetsprofil eller mål om lokale utviklingstiltak. Slike dokumenter er ikke lovfestet, men kan være en del av eierstyringen.

Kommunens eierskapsmelding slår fast at kommunestyret skal fastsette (eksempelvis gjennom en eiermelding) rammene for kommunens eierskap, herunder formålet med eierskapet.

Dette gir følgende kriterier:

- Det skal foreligge en selskapsavtale vedtatt av kommunestyret som tilfredsstiller kravene i IKS-loven.
- Kommunestyret må behandle en eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.
- Kommunen bør jevnlig revidere styringsdokumentene som regulerer styringen av selskapet.

³ Kommunelovens § 26-1, 2. ledd.

Roller, ansvar og myndighet

Ifølge IKS-lovens § 6 skal samtlige deltakere være representert med minst én representant oppnevnt av kommunestyret i vedkommende kommune. Det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som medlemmer. Medlemmer av representantskap i et interkommunalt selskap er valgt av kommunestyret etter kommunelovens regler, og i motsetning til aksjeloven, kan ikke andre møte etter fullmakt. Det bør derfor oppnevnes et tilstrekkelig antall varamedlemmer, slik at det ikke oppstår tilfeller der en eierkommune ikke er representert. Dersom det ikke er bestemt noe annet i selskapsavtalen, er valgperioden fire år.

KS-anbefaling nummer sju sier at det bør etableres forutsigbare kommunikasjonslinjer mellom kommunestyret og eierorganet, og at dette bør forankres i eierskapsmeldingen. Når eierrepresentanten er en sentral folkevalgt, vil det bidra til å forenkle saksbehandlingen.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunestyret skal oppnevne medlem og varamedlem til selskapets representantskap for fire år.
- Kommunestyret bør oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.
- Det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten.

Opplæring og informasjon

KS-anbefaling nummer tre sier at kommunene bør sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. KS poengterer betydningen av at kommunestyret som eier får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen har for de selskapene som eies. Det er også viktig at folkevalgte får innsikt i de ulike rollene som folkevalgt, eierrepresentant eller styremedlem.

KS-anbefaling nummer fire handler om at kommunestyret årlig bør få en rapport om status i selskapene. Det betyr at man ikke nødvendigvis trenger å behandle hele eierskapsmeldingen med prinsipper og formål, men kan behandle den delen som omhandler status i selskapene.

KS-anbefaling nummer 7 sier at det som hovedregel bør være sentrale folkevalgte som oppnevnes som representanter i eierorganet. Dersom formålet med selskapet er rene driftsoppgaver er det ingenting i veien for at ansatte i kommunens eller fylkeskommunens administrasjon sitter i eierorganet.

- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring og gis informasjon til folkevalgte og eierrepresentanter om eierstyring, herunder om roller, styringslinjer og ansvarsfordeling.
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om status i selskapet.

Kommunikasjon mellom eier og selskapet

Deltakerne i et interkommunalt selskap utøver sin myndighet gjennom selskapets representantskap. Det betyr at deltakerne ikke har noen rett til å gi instruksjoner til selskapet utenom representantskapsmøtene.

Eiermøter er ikke lovregulert, og er bare en uformell arena hvor det ikke treffes vedtak. KS sine anbefaling nummer seks er at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Eiermøter er møte mellom representanter fra eierne, styrer og daglig leder.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Gjennom IKS-loven er representantskapet tillagt flere oppgaver enn generalforsamlingen i et aksjeselskap. Herunder at representantskapet skal behandle regnskap, budsjett og økonomiplan, samt vedtak om salg eller pantsetting av fast eiendom eller andre større investeringer.

Innkallingen til representantskapets møter skal ifølge IKS-lovens § 8 skje med minst fire ukers varsel, og innkallingen skal inneholde en saksliste. Innkallingsfristen tar hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker. Av forarbeidene til IKS-loven fremgår det at medlemmer i representantskapet representerer sine respektive kommuner i selskapsforholdet, og at vedkommende kommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet.

Kommunens eierskapsmelding fastsetter at det i utgangspunktet er ordfører som er kommunens eierrepresentant. Uavhengig av hvem som møter som eier i eierorganet, bør eventuelle prinsipielle diskusjoner tas av kommunestyret i forkant av møtene i operative

eierorganer. Det vil være opp til kommunestyret å ta stilling til hvor mye som skal være forankret eller diskutert i kommunestyret i forkant av behandling i det operative eierorganet. Det er også den enkelte representant sitt selvstendige ansvar å innhente tilstrekkelig informasjon til å kunne utøve sin rolle som eierrepresentant for kommunen i det aktuelle selskapet. Representanten gir skriftlig tilbakemelding til kommunestyret etter møter i eierorganet.

Dette gir følgende kriterier:

- Eierstyringen skal utøves gjennom deltakelse i selskapets representantskapsmøter.
- Det bør gjennomføres jevnlig eiermøter mellom selskapet og eierne.
- Innkallingen til representantskapsmøter skal skje med minst fire ukers varsel, og inneholde en saksliste.
- Prinsipielle diskusjoner bør tas av kommunestyret i forkant av representantskapsmøter
- Kommunestyret skal ta stilling til hvor mye som skal være forankret i kommunestyret i forkant av representantskapsmøter.
- Eierrepresentanten skal gi skriftlig tilbakemelding til kommunestyret etter representantskapsmøter.

Sammensetning og valg av styre

Ifølge IKS-loven skal selskapet skal ha et styre på minst tre medlemmer. Dersom de ansatte skal velge styremedlem etter loven, skal styret ha minst fem medlemmer. Med unntak for ansattrepresentant, skal styret velges av representantskapet. Med mindre noe annet er fastsatt i selskapsavtalen, er det representantskapet som velger styreleder og nestleder. Kjønnssbalanse er et lovkrav.

KS sin anbefaling nummer ti sier at ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomitéen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene. I tillegg anbefales det at det utarbeides retningslinjer for valgkomitéens arbeid, at komitéen har en dialog med styret før forslag fremmes, og at valgkomitéen begrunner sine forslag.

KS-anbefaling nummer ni sier at eier bør sørge for god sammensetning og kompetanse i styret. Gjennom selskapets eierorgan bør eier sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset selskapets formål og virksomhet. Spørsmålet om habilitet bør også vurderes, og det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. Kompetansebehovet kan ta utgangspunkt i selskapets formål, langsiktige strategier for selskapet, og situasjonsbestemte forhold de

nærmeste årene. Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring.

KS-anbefaling nummer 15 handler om rutiner for vurdering og håndtering av habilitet. Forvaltningsloven fastslår at en person er inhabil når han er styremedlem i et selskap som er part i saken. Dersom folkevalgte eller ansatte i kommunen skal velges til styremedlemmer, bør man vurdere hvor ofte vedkommende bli inhabil. Dersom dette kan skje ofte, bør det vurderes om det blir uhensiktsmessig å velge denne personen til styremedlem.

Ifølge § 2 i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper skal representantskapet fastsette godtgjøringen til styremedlemmene i selskapet. KS-anbefaling nr. 16 handler om at kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Godtgjøringen bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, kompetansebehov, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

Dette gir følgende kriterier:

- Selskapets styre skal velges av representantskapet.
- Selskapsavtalen bør ha en bestemmelse om bruk av valgkomité.
- Valgkomitéen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Mulige rollekonflikter ved valg av styre bør vurderes.
- Representantskapet fastsetter styregodtgjørelse.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Statsforvalterens forvaltningskontroll på landbruksområdet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

06/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&58

Arkivsaknr 23/461 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar status i saken pr nå til orientering. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om å redegjøre i kontrollutvalgets møte den 21.03.2024, for hvordan forvaltningskontrollen er fulgt opp og hvilke forbedringer som da er gjennomført i kommunens internkontroll på dette området. Statsforvalterens avslutningsbrev legges fram for kontrollutvalget i nevnte møte, dersom Statsforvalteren har avsluttet saken.

Vedlegg

Malvik kommunes tiltak for å rette opp registrerte avvik etter forvaltningskontroll på landbruksområdet

Rutiner og saksflyt

Følgelbrev

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet

Saksopplysninger

Statsforvalteren i Trøndelag gjennomførte høsten 2023 forvaltningskontroll med flere tilskuddsordninger innenfor landbrukssektoren, som kommunen forvalter gjennom delegert myndighet. Tilsynet gjaldt for 2022. Det ble funnet i alt 11 avvik, og gitt 2 merknader. Kommunen fattet til sammen 130 vedtak på de kontrollerte 7 tilskuddsområdene, og utbetalte i alt kr. 19 996 065,-. Kontrollen skulle etterprøve om kommunen har gode nok internkontrollrutiner på området. Internkontrollen skal bidra til å sikre en kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning, og med det ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes effektivt og målrettet til de formålene de er tiltenkt. I tillegg skal rettsikkerheten ivaretas.

Avvik er forklart som mangle på oppfyllelse av krav til forvaltningen av tilskuddsordningen gjennom regelverk, retningslinjer, styrende dokumenter og statens reglement for økonomistyring. En merknad gjeler ikke forhold som er i strid med krav, men Statsforvalteren har likevel funnet grunn til å peke på behov for forbedringer.

Kommunen svarte i sitt brev den 27.11.2023 Statsforvalteren, og opplyste hvilke tiltak som er og skal bli gjennomført for å lukke avvikene og forbedre forvaltningen av tilskuddsordningene. Pr 19.1.24 kunne sekretariatet ikke se av forvaltningskontrollen var avsluttet fra Statsforvalterens side.

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet - Malvik kommune

Viser til rapport mottatt 27.10.2023.

Malvik kommune tar funnene i kontrollen til etterretning og har satt i verk følgende tiltak for å rette opp registrerte avvik. Det gis også kommentarer i forhold til registrerte merknader.

Det fungerte greit at kontrollen i hovedsak ble gjennomført på Teams.
Befaring vedr. Skogsvei opplevdes som nyttig.

Malvik er en liten landbrukskommune og ville hatt god hjelp av generell input fra overordna forvaltningsnivå i forbindelse med utarbeiding av rutiner i kvalitetssystemet også innenfor landbruksforvaltninga.

Avvik og merknader	
Tilskuddsordning: Generelt	
Avvik 1	Manglende system for internkontroll på landbruk Malvik Kommune har innført nytt et kvalitetssystem, Compilo. Dette har vi jobbet med en stund, og høsten 2023 har arbeidet vært intensivert og det har vært prioritert å jobbe med å få inn rutiner for de ulike avdelingene. Dette arbeidet vil fortsette og prioriteres våren 2024, og for rutiner, sjekklister, osv på landbruk er plan for implementering beskrevet under. Etablering av saksflyt og rutiner på jordbruksfeltet vil bli etablert i Compilo i denne rekkefølgen: 1. Produksjonstilskudd 2. Regionale miljøtilskudd 3. Spesielle miljømidler i jordbruket 4. Tilskudd til tiltak i beiteområder 5. Drenering 6. Framdrift og rekkefølge for videre arbeid vil fastsettes når rutiner for de første 5 tema er etablert. Hittil etablerte rutiner er vedlagt. Arbeidsfristen for de 5 første er satt til utgangen av mars-24 Rapport etter forvaltningskontroll vil bli lagt inn som referanse i saksbehandlingsrutinen for PT og smil i Compilo.
Tilskuddsordning:	

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid	
Avvik 2	Manglende skriftlig vurdering av vanlig jordbruksproduksjon Kommunen har lagt inn i rutine for saksbehandling av PT at rapporter i PT skal brukes for å vurdere vanlig jordbruksproduksjon og at slik vurdering skal være skriftlig. Dette settes i verk umiddelbart og vil dermed omfatte inneværende søknadsomgang.
Avvik 3	Manglende skriftlige vurderinger av avkorting. Kommunen har lagt inn i rutine for saksbehandling av PT at vurderinger av eventuell avkorting skal være skriftlig. Dette settes i verk umiddelbart og vil dermed omfatte inneværende søknadsomgang.
Avvik 4	Endring til søkers gunst Punktet tas til etterretning og praksis vil bli endret i tråd med regelverket. Vil bli lagt inn som eget pkt. i rutine.
Tilskuddsordning:	
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket	
Avvik 5	Tilskudd innvilget til gjennomført tiltak Tas til etterretning og vil bli tatt inn i saksbehandlingsrutine for SMIL når den blir opprettet.
Avvik 6	Kommunen har ikke vurdert søknaden opp mot naturmangfoldloven Tas til etterretning og vil bli tatt inn i saksbehandlingsrutine for SMIL når den blir opprettet.
Avvik 7	Mangelfull oppfølging av vilkår satt i vedtaket, samt mangelfull fastsettelse av vilkår Tas til etterretning og vil bli tatt inn i saksbehandlingsrutine for SMIL når den blir opprettet.
Merknad 1	Manglende registrering av boligeiendom i gårdskart og i landbruksregisteret Dette er endret i gårdskart og landbruksregister. Punktet vil tas inn som sjekkpunkt i saksbehandlingsrutine.
Tilskuddsordning:	
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket og Skogfond	
Avvik 8	Ufullstendig ferdiggodkjenning av landbruksveger Ferdiggodkjenning av alle tiltak innarbeides i saksbehandlingen.
Avvik 9	Manglende vedlikeholdskontroll av veger som har mottatt tilskudd Veier som har mottatt tilskudd blir kontrollert, jf. Forskriftens § 5. Veiene skal vedlikeholdes i standard som bygd. Rutine etableres.
Avvik 10	Godkjenning av veg som ikke holder krav i vegnormalen

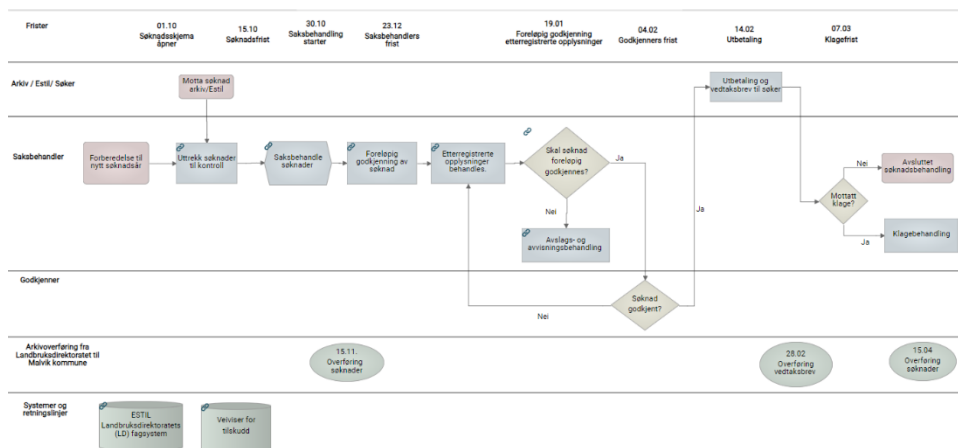
	Skogeier er kontaktet og orientert om status. Dette blir fulgt opp slik at veiens slitelag blir brei nok. Ferista er en del av oppfølgingen.
Avvik 11	Mangelfull kontroll av dokumentasjon vedrørende kostnader til rydding av veglinje Dette blir lagt inn i rutinene for behandling av søknad om tilskudd.
Merknad 2	Kontrollvirksomheten Kontrollplanen oppdateres. Forhold som bla. nye skogeiere skal omtales der.

Med hilsen

Trine Brattland Pynten
konstituert virksomhetsleder

Anne Sissel Ness
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og kan være uten underskrift.

Uttrekk av søknader til kontroll (PT)

Metadata

Kommentar til versjon
UTKAST

Formål

Sikre at søknadsinformasjon er riktig og uttrekk gjøres etter statens retningslinjer og forvaltningslovens bestemmelser.

Omfang/Virkeområde

Rutinen gjelder søknader mottatt i landbruksdirektoratets elektroniske søknadssystem eStil PT. Kontroll utføres hvert år og skal omfatte minst 10 % av søknadene. Kontrollen skal være risikobasert.

Ansvar

Rådgiver jordbruk

Aktivitet/beskrivelse

Kontrollplan

Kontrollplanen viser kommunens vurdering og risikofaktorer som er lagt til grunn for utplukk av foretak til kontroll.

Det benyttes en egen mal for vurdering av risiko og eget skjema for utplukk av foretak. Malene hentes opp fra saksystemet Elements.

For utførelse av kontrollpunkt og gjennomføring av selve kontrollen, se [rundskriv om forvaltningsansvar og saksbehandling](#).

Kontrollpunkt	Merknad
A - Identifisere deler av produksjonstilskudd som har høyst risiko	Bruk rapporter i PT
B - Beskrivelse av konkrete risikoindikatorer i Malvik	
C - Konkrete foretak med risiko	
D - Utplukk av foretak til kontroll	Eget skjema med begrunnelser og bakgrunn for utplukk.

Gjennomføring

Varsler utvalgte foretak skriftlig med henvisning til aktuelle hjemler til kontroll, forskrift om produksjonstilskudd og forvaltningsloven. Kontroll kan enten gjennomføres som dokumentkontroll eller ved stedlig kontroll. Foretaket har klageadgang på vedtaket.

Kontroll gjennomføres snarest etter 29. oktober og i god tid før 23. desember.

Foretaket skal registreres til kontroll i eStil PT og kontrollskjema skal brukes ved stedlig kontroll.

Kontrollskjema skrives ut fra eStil PT.

Alle funn og vurderinger skal dokumenteres skriftlig i kontrollskjema og videre ved behandling av søknad.

Revidering av prosedyre

Ved revidering av prosedyren revideres samtidig dokumentmalene i Elements.

Lover

- Behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Forvaltningsloven
- Forvaltningsloven - fvl

Forskrifter

Forskrift:

Forskrift om produksjonstilskudd mv. i jordbruket

Landbruksdirektoratets informasjonsside om produksjonstilskudd og avlæsertilskudd

Referanser

[Rundskriv om produksjonstilskudd og avlæsertilskudd - forvaltningsansvar og saksbehandling.](#)

Utstyr

[Elektronisk søknadsordning eStil PT](#)

Saksbehandle søknader PT

Kommentar til versjon
UTKAST

Formål

Sikre riktig saksbehandling og beregning av tilskudd for alle søknader om produksjons- og avløsertilskudd.

Omfang/Virkeområde

Gjelder for behandling av alle søknader om produksjons- og avløsertilskudd.

Ansvar

Rådgiver landbruk.

Aktivitet/beskrivelse

All saksbehandling utføres i eStil PT. Rutinebeskrivelse framgår av Landbruksdirektoratets rundskriv som finnes på [Landbruksdirektoratets informasjonssider](#).

Merk:

- Søknader som mottas per post må legges inn i eStil PT. Statsforvalter gir en egen systemtilgang til saksbehandler.
- Rapporter som genereres i saksbehandlingssystemet skal brukes ved behandling av søknader som hjelp for å avdekke feil eller vurdering av alminnelig jordbruksproduksjon.
- Kart og nyeste ortofoto skal brukes som hjelp.
- Alle endringer og begrunnelser i saksbehandlingen skal dokumenteres skriftlig i søknadsskjema eller vedlegg.
- Dersom saksbehandler mener tallgrunnlaget i søknaden er feil, konferer med søker.
- Dersom det skal gjøres avkorting av tilskudd SKAL søker varsles skriftlig.

Frist:

- Alle søknadene skal være foreløpig godkjent 23.12.
- Alle søknader med etterregistrert opplysninger skal være foreløpig godkjent 19.01.

Lover

- Behandlingsmåten i forvaltningsaker (forvaltningsloven)
- Forvaltningsloven
- Forvaltningsloven - fvl

Forskrifter

Forskrift:

Forskrift om produksjonstilskudd mv. i jordbruket

Landbruksdirektoratets informasjonsside om produksjonstilskudd og avløsertilskudd

Referanser

[Rundskriv om produksjonstilskudd og avløsertilskudd - forvaltningsansvar og saksbehandling.](#)

Utstyr

[Elektronisk søknadsordning eStil PT](#)

MALVIK KOMMUNE

Postboks 140

7551 HOMMELVIK

Saksbehandler, innvalgstelefon

Trond Rian, 74 16 80 89

Rapport etter forvaltningskontroll på landbruksområdet - Malvik kommune

Vedlagte rapport er utformet med bakgrunn i Statsforvalterens observasjoner under kontroll i Malvik kommune. Kontrollen ble gjennomført 27. og 28. september 2023.

Statsforvalterens funn er sortert i avvik og merknader. Som det framgår av rapporten ble det registrert 11 avvik og 2 merknader.

Lukking av avvik

Vi ber om en redegjørelse innen 27.11.2023 for de tiltak som er satt i verk for å rette opp registrerte avvik. Det bes om at også merknadene vi har registrert kommenteres.

Med hilsen

Magnhild Melandsø (e.f.)
underdirektør
Landbruksavdelingen

Trond Rian
fylkesskogmester
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

KONSEK TRØNDELAG IKS

Postboks 2564

7735

STEINKJER

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontrollert kommune:	Malvik kommune
Dato rapport:	26.10.2023
Dato for kontrollmøte:	27 og 28.09 2023
Kontrollleder:	Trond Rian
Gjennomført av:	Trond Rian Kjersti Alne Solberg Gaute Arnekleiv Trude Larsen Marit Røstad
Til stede fra kommunen:	Stig Roald Amundsen Maia Bukten Trine pynten Anne Sissel Ness Kjetil Tolvstad
Kontrollerte ordninger:	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid i jordbruket 2022 Tilskudd til spesielle tiltak miljøtiltak i jordbruket (SMIL) 2020 - 2022 Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket skogkultur, veg og drift i 2021 og 2022 Skogfond i 2021 og 2022

1 Sammendrag

Rapporten er skrevet med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 22.09.2023, og Malvik kommune sin tilbakemelding datert 09.10 2023. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket. I Malvik kommune ble det konstatert 11 avvik og 2 merknader.

2 Generelt om kommunen

Tabellen under viser hvor mye midler Malvik kommune forvaltet på de tilskuddsordningene kommunen hadde fått delegert myndighet fra staten i 2022:

Tilskuddsordning		Beløp - kr	Antall vedtak
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Utbetalt	18 249 012	60
Tilskudd til avløsning ved sykdom mm	Utbetalt	84 701	4
Skogfond *)	Utbetalt	535 882	27
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)-Skogkultur	Utbetalt	341 422	27
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- veg	Utbetalt	40 800	1
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- drift	Utbetalt		
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Innvilget	744 248	11
SUM		19 996 065	130

*) Kun til skogkultur. I tillegg kommer skogfond til veier og andre formål.

3 Hjemmel for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15:

«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14». § 14 inneholder bestemmelser om internkontroll.

Kontrolloppgavene er delegert til Statsforvalteren i tildelingsbrev og hovedinstruksen fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

Statsforvalteren skal kontrollere om kommunen gjennom sin internkontroll har etablert systemer og rutiner som sikrer at tilskuddsordningene forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i henhold til gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

4 Grunnlag for kontrollen

Statsforvalteren er gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å sikre kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelgelsen av kontrollobjekter er risikobasert. Samtidig står det i tildelingsbrevet at Statsforvalteren skal ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene hvert år.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal videre sikre at lover og regler overholdes, og at rettsikkerheten til søker ivaretas.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll ble gitt i brev av 09.06.2023 og kontrollen ble gjennomført 27 og 28.09.2023.

Statsforvalteren har gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene.

Kommunene fikk i forkant av kontrolldagen tilsendt et egenvurderingsskjema som ble besvart og returnert Statsforvalteren før møtet.

Kommunen fikk oversendt en foreløpig rapport den 22.09.2023.

Den 27 og 28.09 2023 ble det gjennomført Teamsmøter med kommunen der involverte i kontrollen i kommunen og hos Statsforvalteren deltok. Det ble gjennomført en forvaltningsdialog rundt de svarene kommunen hadde gitt på egenvurderingsskjemaet. Foreløpig rapport ble også gjennomgått. Kommunen ga skriftlig tilbakemelding på fakta i foreløpig rapport den 09.10.2023. Foreløpig rapport og tilbakemeldinger fra kommunen er lagt til grunn for denne rapporten.

6 Kontrollområder

Tabellen under gir en oversikt over de avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav til forvaltningen av ordningen som er fastsatt i eller i henhold til

- reglement for økonomistyring i staten
- styrende dokumenter
- regelverket og/eller retningslinjer for ordningen

Merknad er forhold som ikke strider med krav, men der statsforvalteren finner grunn til å peke på behov for forbedringer.

Avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen:	
Tilskuddsordning: Generelt	
Avvik 1	<u>Manglende system for internkontroll på landbruk</u> Kommunen har i forbindelse med kontrollen sendt oss sine rutiner for produksjonstilskudd og SMIL. Det foreligger ikke rutiner på tilskuddsordningene som kontrolleres på skog. Det er også oversendt noen andre dokumenter knyttet til internkontrollen til kommunen på landbruksområdet. Gjennom kontrollen har det framkommet at det er mangler ved rutinene og de fremstår som ufullstendige. Kommunen har i tillegg mangelfulle rutiner på dokumentasjon og for oppfølging, rapportering og oppdatering av sitt system for internkontroll på landbruksområdet. Internkontroll skal tilpasses virksomhetens risiko, vesentlighet og egenart. Arbeid med internkontroll skal være et løpende arbeid og en del av den daglige drift. Inn i arbeid med internkontroll vil det

	normalt inngå ROS-analyser, rutiner for implementering, dokumentasjon, oppfølging, rapportering og oppdatering. Ut fra de dokumentene vi har fått tilsendt som dokumentasjon, redegjørelse i forvaltningsdialog og gjennomgang av saker, fremstår Malvik kommunes internkontroll på landbruksområdet som ufullstendig og mangelfull.
Avvik fra	Reglement for økonomistyring i staten §14
Frist for å lukke avviket	Vi ber om at kommunen i forbindelse med tilbakemelding på endelig rapport legger fram en framdriftsplan for hvordan arbeidet med videreutvikling av kommunens system for internkontroll på landbruksområdet er tenkt gjennomført.
Kommentar	Malvik kommune må prioritere arbeidet med å utvikle kommunens system for internkontroll også på landbruksområdet.
Tilskuddsordning: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid	
Avvik 2	<u>Manglende skriftlig vurdering av vanlig jordbruksproduksjon</u> Det er i flere saker ikke dokumentert skriftlig at vanlig jordbruksproduksjon er vurdert.
Avvik fra	PT-forskrift § 2 Grunnvilkår: «<i>Tilskudd etter forskriften kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i medhold av jordbruksavtalen</i>» RS 2022-75 Kommentarer til regelverk, § 2 Grunnvilkår RS 2022-63 Forvaltningsansvar og saksbehandling, kap. 6 Saksbehandling og kontroll
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Rapporter om vanlig jordbruksproduksjon skal brukes under saksbehandlingen, og ikke bare som grunnlag for utplukk til kontroller.
Avvik 3	<u>Manglende skriftlige vurderinger av avkorting</u> Kommunen har litt ulik praksis for avkorting ved feilopplysninger, og det mangler skriftlige vurderinger av aktsomhet
Avvik fra	PT-forskrift: § 7 Utmåling: «<i>Tilskudd utmåles på basis av det dyretall og areal som hvert enkelt foretak disponerer og i samsvar med vilkår, satser, soner,</i>

	<i>definisjoner m.m. fastsatt i eller i medhold av jordbruksavtalen. Foretak som reelt sett inngår i én felles virksomhet eller på annen måte oppnår skalafordeler gjennom samarbeid og søker tilskudd til samme produksjon (driftsfellesskap), kan få beregnet tilskudd for det samlede dyretall og areal som disponeres innenfor driftsfellesskapet. Dersom foretakene uaktsomt eller forsettlig har unnlatt å opplyse om at de er i driftsfellesskap, skal tilskuddet avkortes»</i> § 12 Avkorting ved feilopplysninger: «Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke overholder de frister som kommunen, statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrollopgaver i medhold av § 10». RS 2022-75 Kommentarer til regelverk, § 7 Utmåling og driftsfellesskap
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Hovedregelen er at foretaket skal avkortes et beløp tilsvarende merutbetalingen. Det viktig å ha rutiner slik at det blir likebehandling mellom foretak.
Avvik 4	Endring til søkers gunst Kommunen har i flere saker gjort endringer som har ført til at foretakene har fått utbetalt mer tilskudd enn omsøkt.
Avvik fra	Rundskriv 2022-63, kapittel 6 Saksbehandling og kontroll: «Hvis søker har gitt en feilopplysning som gir en lavere utbetaling enn de faktiske forhold gir grunn for, er hovedregelen at saksbehandler ikke skal endre slik at godkjente opplysninger blir høyere enn det som er omsøkt. Hvis søker har ført opp dyr eller areal i riktig dyregruppe eller vekstgruppe, men i feil kode innenfor dyregruppen/vekstgruppen kan kommunen omkategorisere dyr/areal til den definisjonen i jordbruksavtalen som dyret/arealet oppfyller kravene for. Omkategorisering kan kun gjøres innenfor samme dyregruppe/vekstgruppe, og kun til en kode som har lik eller lavere tilskuddssats.»
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	

Tilskuddsordning: Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	
Avvik 5	<u>Tilskudd innvilget til gjennomført tiltak</u> Flere kontrollerte saker gjelder søknad om tilleggsbevilgning til allerede gjennomførte tiltak. Tilleggssøknadene er ikke begrunnet ut over at kostnadene i prosjektet ble større enn forutsatt. En sak er prosjektet påbegynt før søknaden er innvilget
Avvik fra	§ 3 i rundskriv 2020-12 og rundskriv 2021-18 <i>«Det innvilges normalt ikke tilskudd til prosjekt/tiltak som allerede er påbegynt eller utført. Søknaden bør være godkjent og avgjort av kommunen før tiltaket påbegynnes.»</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det skal normalt ikke innvilges tilskudd til prosjekt/tiltak som allerede er påbegynt eller utført. Søknaden bør være godkjent og avgjort av kommunen før tiltaket påbegynnes. Det er vanskelig å sette vilkår som er nødvendige for gjennomføring av det enkelte vedtak, dersom tiltaket allerede er gjennomført. I saker der søker oppdager at utbedringsbehovet er større enn forutsatt i søknaden må søker melde fra om dette til kommunen umiddelbart. Kommunen bør så langt det er mulig befare arealet før tilleggstiltak gjennomføres. Dette for å kunne vurdere om tilleggstiltaket skyldes forhold som søker ikke kunne forutse eller dårlig planlegging.
Avvik 6	<u>Kommunen har ikke vurdert søknaden opp mot naturmangfoldloven</u> I flere saker er ikke søknaden vurdert opp mot naturmangfoldloven. Det går heller ikke fram av vedtaksbrevet at tiltaket ikke vil påvirke naturmangfoldet.
Avvik fra	Pkt 7. i rundskriv 2021/29 <i>«Kommunen skal vurdere de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 ved behandling av SMIL-søknader. Vurderingen av prinsippene skal komme til uttrykk i begrunnelsen i vedtaksbrevet.»</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	I SMIL-saker som berører naturmangfoldloven, skal vurderingen framgå av vedtaksbrevet. I saker der kommunen vurderer at naturmangfoldet ikke blir påvirket av tiltaket, skal dette framgå av vedtaksbrevet.

Avvik 7	<u>Mangelfull oppfølging av vilkår satt i vedtaket, samt mangelfull fastsettelse av vilkår</u> I en sak er det ikke satt vilkår om innsending av timelister eller bilag/regnskap attestert av regnskapsfører. I noen saker er det stilt krav om timelister og bilag, men timelister og eller bilag mangler som dokumentasjon.
Avvik fra	SMIL-forskrift § 3 <i>«Det kan settes vilkår for innvilgning av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak.»</i> SMIL-forskrift § 6 <i>«Når prosjektet eller tiltaket er gjennomført, skal det sendes inn dokumentasjon på at det er gjennomført i henhold til vilkår gitt i vedtaksbrev.»</i> Pkt 7 og 8 i rundskriv 2021/29
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Ved anmodning om utbetaling av tilskudd er det i noen saker oppgitt summert timebruk og ikke fullstendige timelister. Særlig ved betydelige avvik mellom kostnadsoverslag og regnskap vil timelistene være til hjelp for å sjekke om timebruken er reell og tilstrekkelig begrunnet. Materialkostnader og kjøp av tjenester skal dokumenteres enten med bilag eller regnskap attestert av regnskapsfører.
Merknad 1	<u>Manglende registrering av boligeiendom i gårdskart og i landbruksregisteret</u> Det er i en sak innvilget tilskudd til inngjerding av areal som tilhører boligeiendom. Eiendommen ligger i LNF-område og areal på eiendommen som tilfredsstiller kravene til innmarksbeite vil derfor kunne være berettiget produksjonstilskudd. Det er imidlertid viktig at boligeiendommen registreres i gårdskartet og i landbruksregisteret. Dette for at kommunen skal kunne følge opp driveplikten på arealet.
Tilskuddsordning: Tilskudd til nærings og miljøtiltak i skogbruket og Skogfond	
Avvik 8	<u>Ufullstendig ferdiggodkjenning av landbruksveger</u> Kommunen utfører kun ferdiggodkjenning av veger som har fått tilskudd. I henhold til forskriften skal dette utføres for alle veger.
Avvik fra	§ 3-4 Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger <i>«Når et godkjent veiltak er ferdig bygget eller ombygget skal det gis melding til kommunen om at veiltaket er klart for godkjenning. Kommunen skal gjennomføre ferdiggodkjenning av veiltaket og registrere dette i ØKS»</i>

Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	En ferdigkontroll skal stadfeste at vegen er bygd i henhold til søknaden og premisser i vedtaket, i forhold til standard og trase m.v. Viktige moment knyttet til dette kan være at det er bygd etter godkjent trase slik at eventuelle naturtyper, MiS figurer, kulturminner eller rasfarlige områder er ivaretatt. Dette blir ikke mindre viktig for midlertidige veger.
Avvik 9	<u>Manglende vedlikeholdskontroll av veger som har mottatt tilskudd</u> Kommunen har ikke etablert praksis eller en rutine for vedlikeholdskontroll av skogsveger som har mottatt tilskudd.
Avvik fra	§ 5 Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket: <i>«Det er et krav at veien blir vedlikeholdt til den standard som den opprinnelig ble bygd.»</i> Retningslinjer for tilskudd til skogbrukstiltak i Midt Trøndelag <i>§ 11 Kontroll: Kommunene vil foreta 5 årskontroll av vegvedlikehold på samtlige veger klasse 3 og 4</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det anbefales utarbeidelse av en skriftlig rutine for temaet. Kontroller bør varsles og dokumenteres. Det skal legges til at det så langt er kun en veg (Stugguromsvegen parsell 1) som kunne ha vært gjenstand for slik kontroll i Malvik.
Avvik10	<u>Godkjenning av veg som ikke holder krav i vegnormalen</u> Kommunen har godkjent en vei (Stugguromsvegen) som en vegklasse 3, uten at krav i vegnormalen er oppfylt (smalere kjørebane enn 3,5 meter). Det ble også registrert at en gammel ferist var fjernet og lagt inntil vegen, uten at kommunen har kommentert dette, eller stilt krav til opprydding i sin resultatkontroll.
Avvik fra	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 5 Retningslinjer for tilskudd til veg- og driftstiltak i Midt Trøndelag
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart

Kommentar	Statsforvalteren målte kjørebanen flere steder langs vegen, og vegen var over lengre strekninger 30- 40 cm for smal. Vegbredden (kjørebane med vegskuldre) var i hovedsak bred nok (4m) slik at bedre påfylling av slitelag hadde vært tilstrekkelig. Dette er noe kommunen bør følge opp.
Avvik 11	<u>Mangelfull kontroll av dokumentasjon vedrørende kostnader til rydding av veglinje</u> Kommunen har godkjent utbetalinger til eget arbeid på (Stugguromsvegen) uten tilstrekkelig vurdering av om det var nyttbart virke med verdi som burde vært fratrasket ryddekostnadene. I bilagene er det rapportert inn 42 timers arbeid med framkjøring av virke
Avvik fra	Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 12 Retningslinjer for risikobasert kontroll av tilskudd til skogkultur og utbetalinger fra skogfond, Landbruksdirektoratet. Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 6.3.8.2 <i>«Tilskuddsforvalter skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for tilskuddsforvalters beregning av tilskuddsbeløp og tildeling.»</i>
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Statsforvalteren mener at kommunen skulle sjekket bedre og trukket fra verdien av eventuelt nyttbart virke i forbindelse med hogst i vegtraseen. Det er trolig ikke snakk om store summer, men et forbedringspunkt i kommunens videre arbeid.
Merknad 2	<u>Kontrollvirksomheten</u> 3 av 4 gjennomførte kontroller (NMSK tilskudd til skogkultur) gjelder nyplantinger av et relativt moderat omfang. Dette er ikke i tråd med kriteriene for risikobasert utplukk i kontrollplanen. I kontrollperioden forekommer flere saker med f.eks store utbetalinger som ikke er kontrollert. I dialog med kommunen opplyses det at utvalget er dels basert på å oppsøke nye skogeiere. Statsforvalteren er enig i at dette kan være et kriterium som kan vektlegges, men mener det i så fall bør innarbeides i kommunens kontrollplan.

7 Avsluttende kommentarer

Det er viktig at Malvik kommune framover prioriterer arbeidet med å utvikle kommunens system for internkontroll på landbruksområdet.

Årsmelding 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

07/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&14

Arkivsaknr 24/13 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til utvalgets årsmelding for 2023, og legger saken frem for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2023 til orientering

Vedlegg

Årsmelding Malvik

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets årsmelding oppsummerer utvalgets aktivitet i 2023. Sekretariatet har utarbeidet et utkast til årsmelding, og utvalget vedtar sin endelige årsmelding på bakgrunn av dette forslaget, samt eventuelle egne innspill i dagens møte. Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontrollorgan, og skal stå for det løpende kontroll med kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret.

Utvalget rapporterer sine saker til kommunestyret gjennom året. Årsmeldingen gir en oversikt over utvalgets aktivitet i 2023, og gir kommunestyret et innblikk i kontrollutvalgets virksomhet.

Kommunestyret har til enhver tid, men kanskje særlig i tilknytning til behandlingen av årsmeldingen, anledning til å komme med synspunkter knyttet til kontrollarbeidet i kommunen. Utvalgets arbeid krever et godt samarbeid med kommunestyret, administrasjonen, revisjonen og sekretariatet, og formålet er å bidra til en velfungerende forvaltning og tillit til kommunen.

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å oversende årsmeldingen til kommunestyret for orientering.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Kontrollutvalgets årsmelding 2023

Malvik kommune

1.	Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	3
1.1	Kontrollutvalgets sammensetning i 2021	3
1.2	Reglement for kontrollutvalget	3
1.3	Rammer for utvalgets arbeid	4
1.4	Kontrollutvalgets ressurser	4
2.	Lovpålagte oppgaver	5
2.1	Regnskapsrevisjon	5
2.2	Forvaltningsrevisjon	6
2.3	Eierskapskontroll	6
2.4	Påse-ansvar overfor revisor	6
3.	Annet arbeid i utvalget	7
3.1	Møter	7
3.2	Saker	7
3.3	Opplæring og faglig samarbeid	7
4.	Avslutning	7
5.	Vedlegg: Saker behandlet i kontrollutvalget i 2021	8

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av kommunestyret ¹. Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltning.

1.1 Kontrollutvalgets sammensetning i 2023, til konstituering 16.10.23

Medlemmer	Varamedlemmer
Frank Arne Hammer (H), leder	Monica Moen Hatlen
Jahn Harry Kristiansen (Ap), nestleder	Ellen Zirr Buaas
Kirsti Hamre Nilsen (Pp)	Per Walseth
Aslaug Rustad (Sp)	Torkel Ystgaard
Halvard Dahle (H)	Ingrid Hvidstand

Kommunestyrets representant(er) i kontrollutvalget var Frank Arne Hammer og Kirsti Hamre Nilsen.

1.2 Kontrollutvalgets sammensetning i 2023, etter konstituering 16.10.23

Medlemmer	Varamedlemmer, etter lister
Torgeir Anda (V), leder	Kari Værnes Fiske (V)
	Kerstin Leistad (V)
	Gøran Johnsen (V)
Jan Inge Hov (Pp) nestleder	Erling M. Foss (H)
Anne Elisabeth Hegle (INP)	Per Olav Bjørgum (MDG)
	Kjell Forbord (Pp)
Bernt-Ole Ravlum (Ap)	Laila Bøkestad Nilsen (Ap)
	Jahn H. Kristiansen (Ap)
	Lizbeth Bryøen (Ap)
Aslaug Rustad (Sp)	Jan Arne Fagertun (SV)
	Kjellrun Sporild (SP)
	Heidi Steine (SV)

Kommunestyrets representant i kontrollutvalget er Torgeir Anda.

Kontrollutvalget størrelse og representasjon i kommunestyret er i henhold til kravene i kommuneloven. Kravene i kommuneloven til jevn fordeling mellom kjønnene er ivaretatt.

1.3 Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget er vedtatt av kommunestyret ².

¹ Jf. kommuneloven § 23.1

² Sak 11/2020, dato 24.02.20

Reglement er publisert på utvalgets nettside: www.konsek.no/Malvik

1.4 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.
- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på risiko og vesentlighetsvurdering, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Vedtak – Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp
- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utføre kontrollarbeidet på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser.

Kommunestyret kan be kontrollutvalget utføre konkrete kontrolloppgaver på sine vegne. Dette har kommunestyret ikke gjort i 2023.

1.5 Kontrollutvalgets ressurser

1.5.1 Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS, der kommunene er en av deltagerne/eierne sammen med 45 andre kommuner og fylkeskommunen.

Sekretariatet utreder saker, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt følger opp vedtak.

I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

1.5.2 Revisjon

Kommunen er medeier i Revisjon Midt-Norge SA. Kommunen har avtale om levering av samtlige revisjonstjenester der.

1.5.3 Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret.

Kontrollutvalgets regnskap

Arts-gruppe Tekst	Regnskap pr. 12/ 2023	Budsjett 2023
000 – 099 Godtgjørelser og sosiale utgifter	62 332,71	115 000
100 – 499 Driftsutgifter, kurs og reiser	26 421,99	55 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	88 754,70	170 000

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester

Art	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2023
375	Sekretariat og revisjon	1 639 996,80	1 615 000
	SUM DRIFTUTGIFTER	1 639 996,80	1 615 000

Utgiftene til sekretariat og revisjon var i 2023 henholdsvis kr. 348 000,- og kr. 1 291 996,80.

2. Lovpålagte oppgaver

2.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

Kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens årsregnskap. Kontrollutvalgets uttalelse er lagt fram for formannskapet og inngikk som beslutningsgrunnlag ved kommunestyrets behandling av regnskapet for 2023.

Kontrollutvalget hadde ingen merknader, og anbefalte at årsregnskapet ble vedtatt.

2.2 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i kommunen og resultatene fra arbeidet skal rapporteres til kommunestyret.

2.2.1 Lærernormen i grunnskolen

Kontrollutvalget bestilte høsten 2022 en forvaltningsrevisjon med tema bemanning i grunnskolen. Formålet var å se på bemanningssituasjonen for elever med behov for spesialundervisning, om budsjettprosessene på skoleområdet synliggjør behovet for midler nok til å ivareta bemanningsnormen. Et tredje formål var å belyse rapporteringsrutinene ved avvik i personalressursene. Revisjonen belyser temaene gjennom å svare på to spørsmål: 1. Har Malvik kommune tilfredsstillende system og rutiner for å ivareta at opplæringen i grunnskolen skjer med nødvendige og lovpålagte personalressurser? 2. Har Malvik kommune tilfredsstillende budsjett- og rapporteringsprosesser for å ivareta nødvendig bemanning i grunnskolen?

Ut fra de funn revisor gjorde, fattet kontrollutvalget følgende vedtak i sak 20/23:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om:
 - a. å utarbeide et system som sikrer oversikt over konsekvenser av lærerfravær i skolene, som bortfall av spesialundervisning og begrensninger i arbeidet med tidlig innsats
 - b. å implementere en rutine som sikrer at informasjon om konsekvensene av lærerfravær formidles fra skolene til skoleeier, for eksempel ved bruk av avviksmelding
 - c. å styrke tilbudet om bistand til virksomhetslederne i skolen i bruk av kommunens budsjett- og rapporteringssystem «Framsikt» og i økonomistyring
 - d. å arbeide for en felles forståelse av ressursfordelingsmodellen blant deltakere i budsjettprosessen for rammeområde
2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om iverksettingen av tiltakene innen 28.02.2024.
3. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget hvordan penger til spesialundervisning for barn fra andre kommuner blir brukt.

2.2.1 Eiendomsforvaltning

Kontrollutvalget bestilte i sak 15/23 en forvaltningsrevisjon av området eiendomsforvaltning. Formålet er å undersøke om kommunen tar vare på bygningsmassen sin, for å hindre at den taper verdi. Prosjektplan for forvaltningsrevisjon av kommunens eiendomsforvaltning ble vedtatt i sak 36/23. Forventet levering er august 2024.

2.3 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere at selskapene som kommunen er eier i blir drevet i tråd med politiske vedtak og lovverket. Utvalget skal også føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivaretatt og at eierstyringen er god.

Det er en pågående eierskapskontroll per årsskiftet, av IKA Trøndelag IKS.

2.4 Forenklet etterlevelseskontroll

Tema for den forenklete etterlevelseskontrollen var kommunedirektørens internkontroll. Revisor har sett på kommunens rutiner for internkontroll og rapporteringen av internkontrollen til kommunestyret gjennom å svare på fem spørsmål. Revisjonen konkluderer med at kontrollen

indikerer at Malvik kommune “i det alt vesentlige” har etterlevd kommunelovens bestemmelser om internkontroll.

Kontrollutvalget tok dette til orientering, i sak 19/23.

Påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning, vandel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer.

For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

3. Annet arbeid i utvalget

3.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2023 avholdt 6 møter og behandlet 42 saker, 1 av sakene gikk videre til kommunestyret for endelig behandling. En fullstendig oversikt over sakene som er behandlet i kontrollutvalget er vist i vedlegg.

3.2 Saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold de er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommunelovens del 7 (§ 23-1 t.o.m. § 23-7) og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Statsforvalteren hadde tilsyn med en rekke tilskuddsordninger på landbruksområdet. Tilsynet avdekket flere avvik. Tilsynet er ikke avsluttet per årsskiftet.

3.3 Opplæring og faglig samarbeid

Alle medlemmer i kontrollutvalget har fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid gjennom Konsek Trøndelag IKS, Norges kommunerevisorforbund og Forum for kontroll og tilsyn.

4. Avslutning

Årsmeldingen er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, utvalgets saker ligger åpent på sekretariatets hjemmesider: www.konsek.no/Malvik/

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet. Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret og administrasjonen for samarbeidet.

Malvik 29.01.2023

Kontrollutvalget

5. Vedlegg: Saker behandlet i kontrollutvalget i 2023

Møtedato	Saksnr	Sakstittel
09.02.2023	01/23	Bestilling av eierskapskontroll
	02/23	Kontrollutvalgets årsmelding 2022
	03/23	Referatsaker
	04/23	Eventuelt
	05/23	Godkjenning av møteprotokoll 9.2.2023
23.03.2023	06/23	Orientering om status for Helseplattformen
	07/23	Prosjektplan for eierskapskontroll - IKA Trøndelag IKS
	08/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon - valg av nytt prosjekt
	09/23	Referatsaker
	10/23	Eventuelt
	11/23	Godkjenning av møteprotokoll 23.3.23
15.05.2023	12/23	Virksomhetsbesøk til Vikhammer ungdomsskole og kulturarena
	13/23	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for 2022
	14/23	Orientering fra eiendomsservice om vedlikehold av kommunens bygningsmasse
	15/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon av kommunens eiendomsforvaltning
	16/23	Referatsaker
	17/23	Eventuelt
	18/23	Godkjenning av møteprotokoll 15.5.23
	19/23	Forenklet etterlevelseskontroll - kommunedirektørens internkontroll
31.08.2023	20/23	Rapport fra forvaltningsrevisjon - Bemanning i grunnskolen
	21/23	Evalueringsav kontrollutvalgets arbeid
	22/23	Referatsaker
	23/23	Eventuelt
	24/23	Godkjenning av møteprotokoll
	25/23	Budsjettkontroll pr. 23.08.2023
	26/23	Budsjett for kontrollarbeidet 2024
15.11.2023	27/23	Konsek Trøndelag IKS - kontrollutvalgets sekretariat
	28/23	Kontrollutvalgets rolle og oppgaver
	29/23	Presentasjon av kommunens revisjonsselskap
	30/23	Revisjonsstrategi for 2023
	31/23	Kontrollutvalgets arbeidsform
	32/23	Års- og møteplan for 2024
	33/23	Referatsaker
	34/23	Eventuelt
	35/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte
	36/23	Prosjektplan for forvaltningsrevisjon, eiendomsforvaltning
30.11.2023	37/23	Veileder - Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget
	38/23	Aktuelt fra utvalgene til møtet 30.11.2023
	39/23	Oppfølging av kontrollutvalgets egne vedtak
	40/23	Innspill til kontrollarbeidet
	41/23	Referatsaker
	42/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse - be om orientering fra administrasjonen?

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

08/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/551 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Utrykt vedlegg

[Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen](#)

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets sak 36/22, den 1.12.2022, vedtok det forrige utvalget å be administrasjonen om en orientering om hvordan kommunen jobber med en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Grunnlaget for vedtaket var at det under posten "Referatsaker" var lagt ved en ny veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Sekretariatet kan ikke se at det er gjort noen henvendelse om en slik orientering i 2023. Det nye utvalget bes derfor ta stilling til om denne forespørselen fortsatt er aktuell.

Opplæring 7.2.2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

09/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/491 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar sakene til orientering.

Vedlegg

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Ikke tillatt med uformelle arbeidsmøter

Lurer du på om du er inhabil - dette bør du vite

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

- Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres
- En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører
- Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på
- Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip
- Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett
- Ikke tillatt med uformelle arbeidsmøter
- Lurer du på om du er inhabil - dette bør du vite

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Kommunal Rapport 22.01.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Må budsjettet beskrive hvordan kommunen skal gjennomføre en vedtatt effektivisering?

SPØRSMÅL: Kommunestyret vedtok et budsjett hvor det legges opp til en innsparing på 37,5 millioner kroner gjennom effektivisering av driften. I tillegg skal kommunen spare 17 millioner kroner ved å redusere sykefraværet. Hvis det ikke er beskrevet konkrete tiltak for hvordan disse innsparingene skal skje, er da budsjettet vedtatt i tråd med kommunelovens bestemmelser om realistisk budsjett?

SVAR: Årsbudsjettet er en bindende ramme for kommunens pengebruk i dette året, se [kommunelovens § 14–5](#) første setning. Det handler om regnskapsmessig oppstilling og postering av kommunens inntekter og forbruk i det kommende år. Budsjettvedtaket behøver som alminnelig regel ikke inneholde nærmere opplysninger om hvordan budsjettallene fremkommer, eller hva som rent praktisk skal gjøres. Dette gjelder også der det er tale om å gjennomføre konkrete nedskjæringer av hvor mye som brukes til et formål, som ved «effektivisering av driften», og ved angivelse av tiltak som skal redusere utgiftene til anslagsbevilgninger som merutgifter pga. sykefravær.

Det er et rettslig krav ([§ 14–4 tredje avsnitt](#)) at «Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige». Det er her kommunestyrets ansvar å foreta en skjønnsmessig vurdering av om de forutsetningene som disse anslagene bygger på, er realistiske.

I tillegg har under hele budsjettåret kommunestyret plikt ([§ 14–5 andre avsnitt](#)) til å «endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse». Det er da kommunedirektørens ansvar å foreslå endringer i det løpende budsjettet der man korrigerer disse utgiftspostene slik at det er dekning for de aktuelle utgiftene, ([§ 14–5 tredje avsnitt](#)).

Vedtak om årsbudsjett trenger som alminnelig regel ingen statlig godkjenning. De skal ([§ 14–3 siste avsnitt](#)) bare «sendes departementet [Statsforvalteren] til orientering».

Som alminnelig regel skal Statsforvalteren etter [kommunelovens § 28–3](#) første avsnitt bare «kontrollere lovligheten av vedtak om årsbudsjett» hvis kommunen er innført i Robek.

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan imidlertid uansett ([kommunelovens § 27–1](#) første avsnitt) kreve at Statsforvalteren «kontrollerer om et vedtak er lovlig». I tillegg kan Statsforvalteren (andre avsnitt) også «på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig».

Ved en slik kontroll vil kommunen kunne bli pålagt å gjøre mer presist rede for hvordan man mener det vil være mulig å oppnå en så stor besparelse som her er angitt ved «effektivisering» og «reduksjon av sykefraværet», jf. [kommuneloven § 27–4](#) om kommunens opplysningsplikt ved lovlighetskontroll.

Hvis Statsforvalteren kommer til at budsjettvedtaket ikke er realistisk, skal dette oppheves, se [kommuneloven § 27–3](#) fjerde avsnitt.

Uten et gyldig budsjettvedtak har kommunen ikke hjemmel til å bruke penger annet enn til dekning av «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta» ([kommuneloven § 14–5](#) første avsnitt, siste setning). Den må derfor så raskt som mulig sørge for å treffe et nytt budsjettvedtak som oppfyller lovens krav om å være «realistisk».

En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

Kommunal Rapport 04.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan noen andre enn ordføreren være kommunens rettslige representant?

SPØRSMÅL: Kommunen ble saksøkt og dømt, men kommunen påanket dommen. I den videre behandlingen av saken i kommunestyret mente opposisjonen at ordfører i for stor grad talte saksøkers sak og ikke ivaretok kommunens interesser godt nok. De la derfor fram et forslag i kommunestyret om at tre andre representanter skulle være kommunens rettslige representant i den videre behandlingen av saken. Det var blant annet avtalt en kommende rettsmekling.

Har kommunestyret anledning til å fatte et slikt vedtak, så lenge det alltid er «kommunen ved ordføreren» som blir stevnet?

SVAR: Dette er et komplisert og vanskelig spørsmål med flere lag.

Utgangspunktet er bestemmelsen i [kommuneloven § 6–1](#) andre avsnitt der det fastslås at «Ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre».

Siste del av det siterte – «underskriver på kommunens [...] vegne» – går på evne til å forplikte kommunen ved avtale eller lignende. Det er en bestemmelse om såkalt «rettslig legitimasjon» – det vil si evne til å binde kommunen også der det ikke foreligger noe gyldig kommunalt vedtak i spørsmålet. Dette er i seg selv et vanskelig og til dels usikkert spørsmål, men er ikke problemstillingen her. Det må avgjøres ut fra den forvaltningsrettslige eller kontraktsrettslige ugyldighetslære, avhengig av disposisjonens karakter. Se nærmere om denne problemstillingen mer generelt ved kompetanseoverskridelser, Markus Hoel Lie, *Kommunalrettslig representasjon*, Oslo 2011, og Oddvar Overå i Overå og Bernt, *Kommuneloven 2018 med kommentarer*, Oslo 2019, s. 107–114 (note 3). Spørsmålet ovenfor går derimot på første del av setningen som er sitert; bestemmelsen om at ordfører er «rettslig representant for kommunen», hva dette innebærer, og om ordfører kan fratas denne oppgaven i den aktuelle ankesaken.

Det er her tale om en lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører. Denne funksjonen som rettslig representant og den som underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne, medfører ikke i seg selv noen kompetanse til å treffe vedtak eller inngå bindende avtale.

Å være «rettslig representant» betyr ganske enkelt å være den «som tar imot forkyndelser og meddelelser» i rettssaker ([domstoloven § 191](#) første avsnitt, jf. [tvisteloven § 2–5](#) første avsnitt).

Tvisteloven § 2–5 er det også en bestemmelse om at den som i denne egenskap er stedfortreder – altså her ordføreren – kan «delegere adgangen til å opptre som stedfortreder til en annen person som er tilsatt i rettssubjektet eller tilknyttet den delen av virksomheten som søksmålet gjelder».

Det betyr at ordfører – men bare ordfører selv – kan utpeke en annen person til å opptre på vegne av kommunen i en rettssak. Men dette er da et delegeringsvedtak – en tildeling av fullmakt til å opptre på *vegne av ordføreren* – noe som forutsetter at den som opptre på vegne av kommunen, kan instrueres av ordfører og skal opptre lojalt overfor de signaler denne gir.

Denne lovbestemte kompetansen til å opptre på vegne av kommunen er altså knyttet til rettssaker. Det som skjer i under rettergangen, bestemmer grunnlaget for og rammene for innholdet av rettens avgjørelser, både når det gjelder gjennomføringen av rettssaken og for rettens dom eller kjennelse.

Ordfører eller annen stedfortreder er bundet av og forventes å opptre lojalt overfor kommunestyrets vedtak og signaler, men det vil ikke være mulig å gjøre innsigelser mot utfallet av en rettssak på det grunnlag at ordfører ikke har opptrådt i ønske med kommunestyrets ønsker.

Dette gjelder også der det blir spørsmål om å avslutte rettssaken med et *rettsforlik*, enten etter reglene om mekling i rettsmøte eller kontakt med partene under sakens gang, etter [tvisteloven § 8-2](#), eller som resultat av rettsmekling etter [tvisteloven §§ 8-3 til 8-6, se § 8-5 nr. 6](#).

Ordfører, eller den som opptrer på vegne av hen, kan inngå et bindende rettsforlik som avslutter saken og får samme virkning som en dom, se [§ 19-12](#). Dette gjelder, sies det i forarbeidene til tvisteloven (Ot.prp. nr. 51, 2004–2005 s. 371), også der det er gitt instruks om ikke å inngå forlik, eller å forelegge forliket for øverste ansvarlige organ: «Blir instruks overtrådt, vil det imidlertid ikke hindre at parten blir bundet av forliket».

Under rettssaken forventes ordfører å opptre lojalt overfor kommunestyrevedtaket som nå overprøves rettslig. Men hen er ikke avskåret fra å gi uttrykk for sitt personlige syn på saken under rettssaken, så lenge hen ikke gir inntrykk av å tale på vegne av kommunestyret. Her vil det da være opp til motparten å innkalle vitner eller på andre måter dokumentere avvikende syn på saken og de faktiske forhold.

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Kommunal Rapport, 15.01.2024, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan politikerne pålegge administrasjonen å være en næringsvennlig ja-kommune?

SPØRSMÅL: Et kommunestyre traff følgende vedtak etter et verbalforslag:

For å få mest mulig effektiv saksbehandling, og redusere gebyrtap i dispensasjonssaker innen plan- og byggesak, skal saksbehandlere følge disse prinsippene:

- a) Kommunen skal ha en utviklingsorientert holdning til private og utbyggere
- b) Kommunen skal være en næringsvennlig ja-kommune
- c) I dispensasjonssaker skal administrasjonen der det innstilles på avslag, og der utvalg for plan og miljø ber om det, levere en delt innstilling, slik at det også leveres en argumentasjonsrekke for innvilgelse av søknaden.

Mitt spørsmål er om dette er i tråd med forvaltningsloven og kommuneloven?

SVAR: Punkt a og b er direktiver fra øverste folkevalgte organ til administrasjonen, om hva det skal legges vekt på når den treffer vedtak plan- og bygningssaker eller avgir innstilling til folkevalgt organ i slike. Det er helt legitimt så lenge det er tale om politiske signaler om hva flertallet i kommunestyret og andre folkevalgte organer vil legge vekt på ved valg av alternativer innenfor det rettslige handlingsrommet for kommunalt forvaltningsskjønn.

Rent praktisk betyr det at de folkevalgte krever at de hensyn det her er tale om, blir presentert og vektlagt i saksutredninger om slike spørsmål. Det betyr ikke at disse hensynene skal tillegges avgjørende vekt i alle saksfremlegg fra administrasjonen i alle saker, og at man skal unnlate å presentere eller foreta en skikkelig drøftelse av hensyn som kan tale mot forslag som fremheves som utviklingsorientert og næringslivvennlig.

Administrasjonen har et selvstendig faglig ansvar for å sørge for en mest mulig fullstendig og balansert fremstilling og drøfting av de hensynene som måtte stå mot hverandre, se [kommuneloven § 13-1](#) tredje avsnitt: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», som gjelder tilsvarende for kommune- eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform, [jf. § 10-2](#) første avsnitt, andre setning: «Bestemmelser om kommunedirektøren gjelder på tilsvarende måte for kommunerådet og fylkesrådet hvis ikke noe annet er bestemt i lov». Dette er uttrykk for det generelle prinsippet som kommer til uttrykk i [forvaltningsloven § 17](#) første setning: «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

I dette ligger ikke noe krav om at fremstillingen i saksfremlegget bare skal være en ren beskrivelse av fakta og argumenter for og imot bestemte handlingsalternativer. Det skal også foretas en kritisk, men lojal, gjennomgang av ulike synspunkter, men denne kan - og vil normalt - ende ut en konklusjon som er et forslag eller innstilling om hvilket handlingsalternativ som bør velges.

Dette valget er i siste instans folkestyrets kjerne; de folkevalgte organenes vedtak springer ut av og bygger på en *avveining* av motstående hensyn, der vekten av hvert av disse er et uttrykk for et *politisk* verdivalg, både når det gjelder hva kommunens arealer skal brukes til og hvordan, og hvilke virkemidler som skal anvendes for å oppnå det man ønsker. De rettslige kravene til saksutredning og beslutningsgrunnlag for kommunale vedtak er krav til fullstendige og korrekte *premisser* for innstilling og vedtak i den enkelte sak, ikke til vedtaket som sådant.

De folkevalgte organene kan gi signaler om hvordan de ser på den avveining som skjer ved slike vedtak, og be om administrasjonen legger særlig vekt på disse i sitt saksfremlegg. Dette

er ønsker som administrasjonen da naturlig vil søke å etterkomme, men de verken må eller kan sette skranker for å legge frem motstående hensyn eller forslag som legger avgjørende vekt på slike, hvis administrasjonen mener disse siste bør være avgjørende her.

De folkevalgte kan altså gi *signaler* om forhold de ønsker skal gis særlig oppmerksomhet i saksfremlegg, men kan ikke gi administrasjonen *pålegg* om hvordan saksfremlegget skal se ut. Et pålegg som det som formuleres i punkt c ovenfor, om at administrasjonen skal utarbeide *en alternativ innstilling* hvis det innstilles på avslag på søknad om dispensasjon, vil i denne form være ulovlig og i strid med bestemmelsene om kommunedirektørens eller fylkes- eller kommunerådets ansvar for saksutredning.

Men det er ikke noe krav at et saksfremlegg skal ende opp en i entydig anbefaling om hva slags vedtak som bør treffes. Kommunestyret eller det faglige utvalget vil kunne gi uttrykk for at de forventer at saksfremlegget fra administrasjonen legger vekt på å gi en balansert fremstilling og drøftelse av de ulike alternativene og viser fordeler og ulemper ved disse, uten å kunne ut i bare én mulig konklusjon.

Men bare to frittstående uavhengige saksfremlegg, kanskje utformet som rent advokatmessige innlegg for ulike alternativer - her innvilgelse av eller avslag på - søknad om dispensasjon - vil ikke være forsvarlig saksbehandling. Det er administrasjonens ansvar å foreta en selvstendig *kritisk sammenstilling* av saksfremstilling og argumentasjon til støtte for de ulike vedtakene, slik at de folkevalgte kan få et best mulig grunnlag for å ta stilling til det som her anføres.

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Kommunal Rapport 22.01.2023

Det er lov å velge kontrollutvalgsleder fra et posisjonsparti, konkluderer flere statsforvaltere. Bardu-politiker Berit Sandnes Wikstøl (Ap) er kritisk.

12. januar konkluderte Statsforvalteren i Troms og Finnmark med at Ole Helge Engmo (Frp) er lovlig valgt som kontrollutvalgsleder i Bardu. Det til tross for at Frp har inngått et valgteknisk samarbeid med Senterpartiet, som har ordføreren.

Statsforvalteren begrunner vedtaket med at Frp og Senterpartiet stilte separate lister ved valget. Derfor er ikke Engmo en del av samme «gruppe» som ordførerpartiet Senterpartiet, konkluderer Statsforvalteren.

– Selv om det er lovlig, tenker jeg at hensikten bak lovbestemmelsen ikke blir oppfylt. Når noen inngår et valgteknisk samarbeid, så oppfatter jeg at man sitter i posisjon. Hensikten med loven må tydeliggjøres bedre, sier Aps gruppeleder Berit Sandnes Wikstøl i Bardu.

Hun sendte inn lovlighetsklagen sammen med partifellene Roald Linaker og Signe Eline Nordahl Hansen. Avgjørelsen ble først omtalt i [Nye Troms](#).

Skal sikre uavhengighet

Kommuneloven slår klart fast at lederen av kontrollutvalget ikke kan tilhøre samme parti eller samme gruppe som ordføreren. Hensikten med bestemmelsen er at det skal være en viss politisk avstand eller uavhengighet mellom lederen av kontrollutvalget og ordføreren.

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder presiseres det at en typisk gruppe er en by- eller bygdaliste. «I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ (...), kor gruppe og blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti», heter det i begrunnelsen.

– Vi forstår at det ikke er ulovlig, men likevel uhensiktsmessig. Når det ikke er ulovlig, sitter vi kanskje med en lov som ikke fungerer etter hensikten. Det synes vi er beklagelig, sier Wikstøl.

Hun sier at Ap-gruppa i Bardu vil følge nøye med på hvilke saker som *ikke* havner i kontrollutvalget i denne perioden.

Valg av kontrollutvalgsleder

Kommunelovens § 23-1 sier:

«Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren.»

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder om konstituerende møte i kommunestyre og fylkesting og valg til folkevalgte organer står det:

«Leiaren av kontrollutvalet kan ikkje vere medlem av same parti eller same gruppe som ordføraren i kommunen. Grunngevinga for regelen er at det skal vere ei viss grad av politisk avstand eller uavhengigheit mellom ordføraren og leiaren av kontrollutvalet. Uttrykket «gruppe» i § 23-1 andre ledd tyder grupperingar eller lister som er valt inn i kommunestyret, og som ikkje er eit «parti». Ein typisk «gruppe» er ein by- eller bygdaliste. I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ i kapittel 7, kor gruppe òg blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti.»

Flere klager

Like før jul kom Statsforvalteren til samme konklusjon i Nordkapp. Der klagde åtte SV- og Sp-representanter på at kontrollutvalget fikk leder fra Høyre og nestleder fra Ap. Det til tross for at Nordkapp har ordfører fra Ap og varaordfører fra Høyre.

Også der konkluderte Statsforvalteren med at kommunelovens bestemmelse var oppfylt.

– Her sitter Høyre med lederen og Ap med nestlederen og skal kontrollere et flertall i kommunestyret. Et flertall som består av dem selv. Det henger ikke på greip, sier Trudy Engen (SV), én av de åtte som krevde lovlighetskontroll.

Hun sier at selv om Ap og Høyre stilte hver sin liste til kommunevalget, så utgjør de nå det politiske flertallet. Engen sier at forskjellen på tverrpolitisk liste og politisk flertall ikke er veldig stor.

– *Hva tenker du om Statsforvalterens avgjørelse?*

– Jeg kan ikke forstå at det er i tråd med lovens hensikt. Meningene er å forhindre at bukken skal passe på havresekken. Det er det som skjer nå. Jeg synes kommuneloven bør nyanseres på det punktet, sier Engen.

Brøt med egne regler

I Skjervøy ba flere representanter om lovlighetskontroll da flertallet inngikk listesamarbeid med Rødt for å gi ledervervet i kontrollutvalget til Rødt. Klagerne mente vedtaket brøt med norsk sedvane og kommunens eget regelverk, der lederen av kontrollutvalget skal gå til opposisjonen.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark konkluderte med at kommunelovens krav var oppfylt, siden kontrollutvalgslederen ikke var fra samme parti som ordføreren (KrF).

– Det er ikke i strid med noen lov, men det er i strid med kommunens eget regelverk. Vi var litt spent på om Statsforvalteren ville vurdere det. I reglementet for Skjervøy står det klart at opposisjonen skal ha ledervervet i kontrollutvalget, sier Frps gruppeleder Vidar Langeland, én av politikerne bak klagen.

I Kvinesdal var Frps gruppeleder Lill Anita Reppen Egeland skeptisk fordi posisjonen, bestående av KrF/Ap/Sp, fikk både leder- og nestledervervet i kontrollutvalget.

Statsforvalteren i Agder viste til at de tre partiene stilte separate lister. Dermed var det greit at ledervervet gikk til en Sp-er og nestledervervet til en Ap-er, selv om ordfører Per Sverre Kvinlaug er fra KrF.

Statsforvalteren i Agder har nå en annen lovlighetsklage med samme tema til behandling. I Iveland har representanter fra KrF og Sp klaget på at Lars Arnfinn Flatelid (Frp) er blitt leder av kontrollutvalget, trass i at Høyre, Ap og Frp sammen utgjør posisjonen.

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Kommunal Rapport 11.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

SPØRSMÅL: I disse dager pågår budsjettforhandlinger i landets kommuner, og vi hører om problemer med å samle et flertall for vedtak for 2024. Hva gjør man, og hva kan man gjøre, i en slik situasjon?

SVAR: Årsbudsjettet er grunnmuren og rammen for all virksomhet i kommunen eller fylkeskommunen. Når det er vedtatt, er det, sies det i [kommuneloven § 14-5](#), «bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer». I det ligger at det ikke skal brukes mer penger enn det som er bevilget i budsjettet, og ikke til andre formål enn det som er angitt der. Det eneste unntaket er «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta», med andre ord for å oppfylle lovfestede krav til tjenestene eller rettslig bindende kontraktsforpliktelser.

Ved «den endelige avstemningen» ved behandlingen av forslag til årsbudsjett skal det stemmes over hvert enkelt fremsatt forslag som helhet ([kommuneloven §11-9 siste avsnitt](#)). Det betyr at avstemninger under saksbehandlingen over forslag til enkeltposter bare er «prøvevoteringer» for å kartlegge oppslutningen om disse, uten noen rettslig betydning. Det er bare endelig votering over forslag til årsbudsjettet som helhet som teller.

Som alminnelig regel skal vedtak i kommunale organer treffes «med flertallet av de avgitte stemmene». Det betyr at man må votere over de fremsatte forslagene i en sak hver for seg, og hvis ingen av disse får flertall, har man ikke noe vedtak. ([kommuneloven § 11-9, andre avsnitt](#)). Men kommuner og fylkeskommuner har etter [kommuneloven § 14–3](#) første avsnitt plikt til å treffe vedtak om årsbudsjett før årsskiftet, og det er derfor gitt særlige regler om votering om årsbudsjettet i [kommuneloven § 11–9](#).

I første runde votes det på vanlig måte over hvert enkelt av de fremsatte forslagene til årsbudsjett i sin helhet. Men hvis ikke noen av disse får flertall, holdes en ny votering hvor de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk størst oppslutning i første omgang. Det er da ikke adgang til stemme imot begge, og heller ikke til å stemme blankt, se [kommuneloven § 8–1](#) siste avsnitt.

Det betyr at det kan bli vedtatt et budsjett som ikke har tilslutning fra et flertall i kommunestyret eller fylkestinget, men som likevel vil være en bindende ramme for virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen i året som kommer hvis ikke det senere treffes vedtak om endring av budsjettet etter de samme reglene.

Dette vedtatte budsjettet binder da både administrasjon og folkevalgte, også kommuneråd eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform i hele det kommende år, hvis ikke man klarer å fremskaffe et flertall for endringer som innarbeides i et revidert budsjett.

Ikke tillatt med uformelle «arbeidsmøter»

Kommunal Rapport 20.03.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

SPØRSMÅL: Kommunestyret gjorde vedtak i en omstridt sak om en nedleggelse hvor det så ble fremsatt krav om lovlighetskontroll. I denne forbindelse ble det reist spørsmål om dette innebar at nedleggelsen måtte, eller alle fall burde, stilles i bero i påvente av utfallet av lovlighetskontrollen.

Dette førte til at de politiske gruppelederne, ordfører, kommunedirektør og kommuneadvokaten ble innkalt til møte av ordføreren, for å foreta en gjennomgang og avklaring av saken før det ble sendt ut innkalling og saksdokumenter til behandling i kommunestyret.

Det ble ikke kunngjort noen formell innkalling til dette møtet eller gitt innsyn i saksdokumenter til det. Møtet var lukket, og det ble ikke ført noen offisiell møtebok. Ordfører fremholdt at det ikke var noe møte etter kommuneloven, men «et arbeidsmøte med kommuneadvokaten og kommunedirektøren til stede», med det formål å «bidra til at alle er godt forberedt».

Er dette lovlig?

SVAR: Dette må klart nok anses som et «møte» etter kommuneloven, med den konsekvens at man må følge reglene her og i offentleglova om offentlig innkalling, innsynsrett i saksdokumenter, åpent møte og nedtegnning i møtebok av hva som har skjedd. Det avgjørende er her, etter lovens forarbeider og uttalelser fra Sivilombudet, om denne samlingen må ses som et ledd i kommunal saksbehandling, der man i realiteten flytter en vesentlig del av denne ut av det organet som skal treffe vedtaket. Det er da ikke adgang til å etablere en slik form for parallell saksbehandling ved slike uformelle «arbeidsmøter» eller lignende.

Lurer du på om du er inhabil? Dette bør du vite

Kommunal Rapport 03.10.2023

Det er ikke farlig å være inhabil som politiker, men det blir feil hvis du ikke opplyser om det.

Habilitetssaker i rikspolitikken de siste månedene har satt habilitet for politikere på dagsordenen. Også lokal- og fylkestingspolitikere må forholde seg til habilitetsregler, og de fleste kommuner og fylker har greie regler for dette. Er du ny i kommunestyret eller fylkestinget, er habilitetsregler noe du må sette deg inn i.

Inhabilitet eller ugildhet innebærer at det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tilliten til en persons upartiskhet. Slike omstendigheter kan være slektskap til den saken gjelder eller økonomiske interesser i utfallet av saken. Hvis man er inhabil, skal man ikke delta i behandling av saken.

«Når kan jeg være inhabil?»

Fagsjef for Folkevalgtprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, forteller i Kommunal Rapports podkast Kontrollutvalget, om hvordan man går fram når man skal få sin habilitet vurdert. Det starter med at den enkelte representant selv skjønner at «nå kommer en sak der jeg kan være inhabil».

1. Når du får saker til behandling må du spørre deg selv: Er det noe ved denne saken som gjør at man kan stille spørsmål ved min habilitet? Hvis du er i tvil, meld ifra til ordfører i god tid før møtet, så ordfører kan få administrasjonen til å vurdere habiliteten din. Husk å gi alle nødvendige opplysninger.
2. Når du kommer til møtet og saken åpnes, ber du om ordet, går på talerstolen og forklarer situasjonen. Eksempel: Min ektefelle har økonomiske interesser i denne saken. Så trer du til side mens kollegiet behandler saken om din habilitet. Ordfører vil ofte komme med en tilrådning. Hen vil kanskje si at jeg råder kommunestyret å erklære representanten for inhabil. Så stemmes det. Noen ganger er det kanskje også en liten debatt hvis det er uenighet.
3. Dersom kommunestyret eller fylkestinget har bestemt at du er inhabil, får du ikke delta i behandlingen av saken. Da må du fratre, og sette deg bak i rommet eller på siden. Du trenger ikke å forlate rommet.
4. Når dette er godt forberedt, har man ofte innkalt vara som tar plass i behandlingen av saken.

Tren habilitetsmuskelen

I KS' folkevalgtprogram, som er en slags politikeropplæring, brukes det mye tid på dette temaet. Det blir brukt eksempler, og man trener rett og slett opp habilitetsmuskelen.

Fagsjef for Folkevalgtprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, mener det er lurt å trene på habilitetseksempler.

Dersom man har vært med på å behandle en sak og har vært inhabil, kan vedtaket bli ugyldig. Vedtaket kan klages inn til lovlighetskontroll hos Statsforvalteren og departementet.

– Det er viktig at habilitetsreglene ikke er et bekvemmelighetsflagg. Du skal ikke be om å bli erklært inhabil fordi saken blir litt vanskelig for deg, eller at det blir litt for nært med naboer, bekjente eller kollegaer, sier Sandbakken.

Engasjement fører heller ikke til inhabilitet. Om du har snakket varmt for en sak fra talerstolen i kommunestyret, drevet en Facebook-gruppe for en sak, gått i demonstrasjonstog for den samme saken, er du ikke inhabil når saken kommer til kommunestyret. Et eksempel på dette er en utbygging du er veldig imot, og som du har engasjert deg for å stoppe.

Av og til vedtar kommunestyret at en representant er inhabil for å være på den sikre siden. Et eksempel er fra Indre Østfold, der en representant hadde et nært vennskap til en utbygger. Han kunne vært habil, men meldte seg inhabil for unngå unødige spekulasjoner.

Aksjer og folkevalgte

Å eie aksjer som folkevalgt, er en tematikk som er blitt mye diskutert etter oppmerksomheten rundt Erna Solbergs ektefelle Sindre Finnes' aksjekjøp. Det er fullt mulig for alle å handle aksjer selv om man sitter i et kommunestyre eller fylkesting. Og det er ikke like problematisk som for rikspolitikere og særlig regjeringsmedlemmer, påpeker Sandbakken.

– Men kjøper du aksjer i et lokalt selskap, må du passe på dersom det kommer en sak til kommunestyret eller fylkestinget som omhandler det selskapet, sier Sandbakken.

Dette lurar de fleste på

Kommunal Rapport har spurt to ordførere om hvordan de håndterer habilitet. Høyre-ordfører Beate Skretting i Grimstad sier den vanligste årsaken til at politikerne vil ha sin habilitet vurdert, er at man har verv som, for eksempel som styremedlem, eller er ansatt i det firmaet en aktuell sak angår.

– Noen ganger vurderes også habilitet når det gjelder nært vennskap eller andre relasjoner, sier Skretting.

Ordfører Beate Skretting (H) i Grimstad i Agder har selv vært inhabil på grunn av mannens styreverv.

Senterparti-ordfører Ida Stuberg i Inderøy nevner også styreverv som én av de vanligste årsakene til at folk vil ha sin habilitet vurdert.

– Den vanligste årsaken tror jeg må være når det er snakk om økonomiske tilskudd til diverse lag og foreninger der lokalpolitikere er medlemmer av styret i organisasjonen. Det kan for eksempel være styremedlem i et idrettslag som har søkt om økonomisk tilskudd til snøscooter eller lignende, sier hun.

Skretting sier at noen avgjørelser kan være vanskeligere enn andre.

– Det kan være vanskelig å vurdere habilitet når det gjelder relasjoner og nære vennskap som ikke faller inn under noen automatiske habilitetsregler i forvaltningsloven, men som er mer skjønsmessig vurdering av såkalt særegne forhold, sier hun.

De to ordførerne opplever ikke habilitetshåndteringen som generelt problematisk.

– Vi har stor bevissthet rundt dette, og det gjøres gode vurderinger av jurist når habilitetsspørsmål reises, sier Skretting.

– Lokalpolitikere er engasjerte folk og har tillitsverv ved siden av politikken. Min opplevelse er at kommunestyrets representanter er observante på å stille spørsmål når det oppstår forhold som krever habilitetsvurdering, sier Stuberg.

Ordførerne har vært inhabile

Skretting var inhabil i en sak om et idrettslag der mannen hennes var nestleder i klubben.

– Jeg stilte spørsmål om min habilitet i forkant av møtet, kommunestyret vurderte habilitetsspørsmålet, og saken ble behandlet uten at jeg deltok, sier hun.

Stuberg har også vært inhabil. Et eksempel var ved behandling av en sak om et samfunnshus hvor broren hennes var styreleder. Styret hadde søkt om fondsmidler til bolystiltak. Stuberg trådte til side mens saken ble behandlet.

– Et annet eksempel er at jeg er styreleder i Oi! trøndersk mat og drikke. Dette selskapet har gjennomført arbeidet med å revidere trøndersk matmanifest. Da Inderøy kommune skulle behandle saken politisk om kommunen også skulle tiltre det reviderte matmanifestet, ba jeg kommunestyret vurdere min habilitet, og trådte til side. Jeg ble erklært inhabil og deltok ikke i behandling av saken, sier Stuberg.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

10/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/12 - 4

Forslag til vedtak

Henvendelse fra pårørende til bruker av kommunens institusjonstjenester tas med som et innspill til det videre arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen (ROV), som skal utarbeides våren 2024, og ligge til grunn for plan for både forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i inneværende valgperiode.

Ellers ingen forslag til vedtak.

Vedlegg

Gruppeoppgave

Trafikklysmodellen til samling

Budsjettering og svake grupper

Saksopplysninger

1. Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse fra en borger, som gjelder tjenestetilbudet ved en omsorgsinstitusjon i kommunen. Borgeren er pårørende, men ikke verge, til brukeren av kommunens tjeneste. Borgeren mener at brukeren får et såpass dårlig tilbud, at tilstanden til vedkommen har blitt dårligere. Borgeren finner det vanskelig å få informasjon og å bli hørt av kommunens ansatte knyttet til denne institusjonen.
2. Utvalgets leder har kommet med forslag til sak til kontrollutvalget, med spørsmål til administrasjonens budsjettprosess for svake grupper
3. Fire av fem faste medlemmer i kontrollutvalget deltok på Konseks Regionsamling for kontrollutvalg den 16.01.2024 i Trondheim. Hva kan utvalget oppsummere og utveksle av erfaringer fra samlingen?

Gruppeoppgave

- Hvordan samhandle med de andre aktørene i egenkontrollen?
 - Hva har vi hørt i dag, og hva betyr det for vårt arbeid?
 - Hvordan samhandle med kommunestyret – hvem av oss sitter i kommunestyret og kan «kjenne temperaturen» – og orientere de andre?
- Hva er målet for arbeidet i vårt kontrollutvalg – og hvordan kommer vi dit?
 - Er det noe vi vil prioritere?
 - Skal vi ha «kjøreregler» for hvordan vi håndterer henvendelser, medieoppslag og lignende?
 - Hvordan bruker vi verktøykassen vår? (bedriftsbesøk, undersøkelser, orienteringer osv.)

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?			
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?			
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?			
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?			
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?			
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?			
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?			
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?			
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?			
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?			
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?			
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?			

Kilder:

- *Henveldeiser til besvæer – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henveldeiser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Budsjettarbeidet, prognoser og utsatte grupper innen helse- og velferd.

I flere år har kommunestyret i behandling av regnskap og budsjett fått opplyst at det er et stort merforbruk innen særlig ressurskrevende tjenester. Et eksempel på dette er informasjon til behandlingen av årets budsjett; «Merforbruk i 2023 krever kostnadskutt og strammere prioriteringer» «Helse og velferd har etter 2. tertial 2023 en prognose på 22,2 millioner kroner i **merforbruk**. Dette gjelder i hovedsak utgifter til lønn og økte kostnader på kjøp av tjenester.

Videre: «Malvik kommune har de siste årene hatt en jevn økning i antallet BPA-ordninger. Dette er en utvikling som forventes å øke fremover.»

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren informere om arbeidet med budsjettene som nesten hvert år fører til «merforbruk» for utsatte grupper. Skyldes dette underbudsjettering, usikkerhet om vedtatte rettigheter (BPA) eller uklare prognoser?

Utvalget understreker at dette ikke dreier seg om prioriteringer i budsjettet, men selve prosessen i arbeidet med budsjettet.

Torgeir Anda

Aktuelt fra utvalgene 07.02.2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

11/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/550 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Det er ikke meldt inn noen saker før møtet til denne møteposten.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

12/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/12 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Det er pr 29.01.2024 ikke noen aktuelle referatsaker.

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Malvik kommune

Møtedato

07.02.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/12 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 07.02.2024, godkjennes

Saksopplysninger

Protokoll fra dagens møte ble lest opp.